

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ KOMBINOVANÉ/PREZENČNÍ STUDIUM

2019-2022

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Roman Tuša

Postavení a role Organizace spojených národů

Praha 2022

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Jiří Višek, Ph. D.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE
BACHELOR COMBINED (PART TIME) / FULL-TIME STUDIES
2019-2022

BACHELOR THESIS

Roman Tuša

The position and role of the United Nations

Prague 2022

The Bachelor Thesis Work Supervisor: Mgr. Jiří Višek, Ph. D.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne

Jméno autora .....

vlastnoruční podpis

Poděkování

Nejprve bych rád poděkoval Mgr. Jiřímu Víškovi, Ph. D. za to, že mi umožnil provést výzkum týkající se dané otázky týkající se Organizace spojených národů a jejích mírových operací. Nejvíce oceňuji vysokou odezvu, kterou jsem potřeboval v posledních dnech psaní diplomové práce pro Univerzitu Jana Amose. Neustálá podpora, motivace a doporučení učitele mě přiměly k realizaci tohoto výzkumu.

Z druhé strany jsem vděčný za své rodiče a přátele, kteří mi stáli a podporovali mě. Jejich nepřetržitá podpora a povzbuzení mě učinily sebevědomým a klidným při realizaci mého projektu.

Anotace

Multifunkční mírové operace se nyní staly nedílnou součástí života mezinárodního společenství a staly se jedním z hlavních regulačních faktorů v mezinárodních vztazích. Mezi těmi, kteří takové operace provádějí, je jedním z hlavních aktérů Organizace spojených národů (OSN). V oblasti udržování a nastolování míru prošla úloha Organizace spojených národů významným, i když postupným vývojem. Tím, že OSN učinila z udržování míru nástroj nestranného stažení válčících stran během Suezské krize v roce 1956, postupně rozšířila rozsah své činnosti. Provádění tak obtížných a složitých operací vyžaduje obrovské úsilí a pro OSN představuje řadu výzev.

Klíčová slova

Humanitární intervence, Mírové operace, OSN, Afrika, Spravedlnost, Společnost národů

Annotation

Multifunctional peacekeeping operations have now become an integral part of the life of the international community and have become one of the main regulatory factors in international relations. Among those carrying out such operations, one of the main actors is the United Nations (UN). In the field of maintaining and establishing peace, the role of the United Nations has undergone an important, albeit gradual, evolution. By making peacekeeping an instrument for the impartial withdrawal of warring parties during the Suez Crisis of 1956, the UN has gradually expanded the scope of its activities. Carrying out such difficult and complex operations requires enormous efforts and presents a number of challenges for the UN.

Keywords

Humanitarian intervention, Peacekeeping, UN, Africa, Justice, League of Nations

Obsah

Úvod.....	8
1 PŘEHLED ORGANIZACE SPOJENÝCH NÁRODŮ	10
1.1 Jeho historie.....	10
1.2 Jeho účely.....	12
1.3 Jeho struktura	13
1.3.1 Valné shromáždění organizace spojených národů	14
1.3.2 Rada bezpečnosti organizace spojených národů.....	15
1.3.3 Hospodářská a sociální rada organizace spojených národů	17
1.3.4 Poručenská rada OSN.....	18
1.3.5 Mezinárodní soudní dvůr	19
1.3.6 Sekretariát OSN.....	20
2 PRÁVNÍ RÁMEC USTANOVENÍ.....	22
2.1 Mír a spravedlnost	22
2.2 Mírové operace OSN	23
2.2.1 Principy udržování míru	24
2.2.2 článek 41 a 42	24
2.2.3 článek 40	25
3 DOPAD OSN NA SUVERÉNNÍ STÁTY	26
4 PŘEZKUM MÍROVÝCH POSTUPŮ	27
5 MÍROVÉ OPERACE OSN: VÝVOJ A SOUČASNÝ STAV.....	29
5.1 Provádění doporučení a dynamika rozvoje mírové složky.....	36
6 MÍROVÁ PRAXE OSN NA PŘELOMU 20. A 21. STOLETÍ V ZEMÍCH AFRICKÉHO KONTINENTU	40
6.1 Specifika mírových operací OSN v Súdánské republice, Jihosúdánské republice, sporné oblasti Abyei a Západní Sahaře	40
6.1.1 Hybridní operace Africké unie a OSN v Dárfúru.....	41
6.1.2 Mise Organizace spojených národů v Jihosúdánské republice.....	42
6.1.3 Prozatímní bezpečnostní síly OSN v Abyei	43
6.1.4 Mise OSN pro referendum v Západní Sahaře	44
6.2 Mírové operace OSN v africkém regionu	45
6.3 Posílení společné akce Mezi Organizací spojených národů a Africkou unií.....	48
7 ZÁVĚR.....	49
8 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	51
9 SEZNAM ZKRATEK	55

Úvod

Multifunkční mírové operace se nyní staly nedílnou součástí života mezinárodního společenství a staly se jedním z hlavních regulačních faktorů v mezinárodních vztazích. Sdělovací prostředky nám často připomínají, že v oblasti mezinárodních vztahů se různí vojenští a civilní aktéři snaží přijít na pomoc lidem v nouzi, například na Haiti, nebo že takové struktury nejsou schopny chránit civilisty, například v Sýrii nebo ve východní části Demokratické republiky Kongo (DRK). Patří mezi ně vojenský a civilní personál, který je součástí mnohonárodních mírových operací. Od roku 1988 do prosince 2012 SCHVÁLILA OSN 54 rekonstrukčních nebo mírových operací. Pokud vezmeme v úvahu skutečnost, že během prvních 40 let své existence OSN schválila pouze 15 operací, pak lze zájem o tuto otázku ze strany vědeckého světa a společnosti jako celku snadno pochopit. Na druhé straně zájem médií o udržování míru nebyl vždy konzistentní. Nicméně je třeba poznamenat, že ačkoli mnohonárodní operace nejsou v žádném případě novým jevem (mezi dvěma světovými válkami bylo velké množství operací k oddělení válčících stran), začaly získávat oficiální status až během operace OSN v Suezsku v roce 1956. které byly rozmístěny na egyptsko-izraelské hranici. Vzhledem k tomu, že mírovým silám bylo přiděleno stále více úkolů, existuje tendence označovat tento jev ne jako "mírové operace", ale obecněji jako "mírové operace". K dnešnímu dni se udržování míru stalo pouze jedním aspektem mnohonárodních mírových operací. Takové operace mohou nyní zahrnovat poskytování humanitární pomoci, pozorování voleb, repatriaci uprchlíků, odzbrojení, demobilizaci a opětovné začlenění bývalých bojovníků do veřejného života, obnovení schopnosti státu udržovat bezpečnost při respektování právního státu a lidských práv nebo podporu rozvoje legitimních a účinných vládních institucí. Pro zjednodušení se však v tomto článku používá obecný termín "mírové operace", který zahrnuje všechny mnohonárodní mírové operace. Konečně, od konce roku 1980, nárůst počtu operací a jejich složitost vedla k tomu, že kromě OSN a Modrých přileb je do nich zapojen značný počet dalších účastníků. Dnes se civilní personál OSN a některé její specializované agentury, nevládní organizace (NGO) a regionální organizace staly plnohodnotnými účastníky mírového procesu.

Práce je zaměřena na analýzu různých mírových operací OSN a identifikaci jejich efektivity rolí v regionech. Kromě toho bude autor analyzovat vztah mezi mírovými operacemi OSN a mezinárodními vztahy.

Pokud jde o strukturu práce, autor začal s obecnými informacemi o OSN, její historii, struktuře. Kromě toho autor považoval za důležité diskutovat o míru a spravedlnosti, mírových operacích OSN, jejich principech a příslušných podpůrných člancích. Později byl také stručně vysvětlen dopad OSN na suverénní státy, než se přesunul do praktické části.

V praktické části autor začal přehledem mírových misí OSN tím, že přinesl případ Afriky a jejích regionů. Autor ilustroval rozdíl mezi různými mírovými operacemi probíhajícími v afrických regionech a jejich účinky na tyto regiony. Nakonec, podle závěru, autor shrnul všechny myšlenky.

TEORETICKÁ ČÁST

1 PŘEHLED ORGANIZACE SPOJENÝCH NÁRODŮ

Podle autora (Gulat, 2010) se druhá světová válka chýlila ke konci, vítězné mocnosti se rozhodly založit světovou organizaci, která by zabránila dalším konfliktům a pomohla vybudovat lepší svět. Tato nová organizace, Organizace spojených národů (OSN), byla založena v roce 1945 s cílem dosáhnout tří hlavních cílů: míru a bezpečnosti, podpory sociálního a hospodářského rozvoje a dodržování lidských práv na celém světě. K dosažení těchto cílů vytvořila Organizace spojených národů širokou a komplexní síť organizací, které pokrývají prakticky všechny oblasti lidské činnosti.¹

1.1 Jeho historie

Podle autora (Britannica, 2021) byly vytvořeny první mezinárodní organizace pro spolupráci v určitých oblastech. Současná Mezinárodní telekomunikační unie byla založena v roce 1865 jako Mezinárodní telegrafní unie, Světová poštovní unie byla založena v roce 1874. Obě organizace jsou dnes specializovanými agenturami OSN.²

První mezinárodní mírová konference byla svolána do Haagu v roce 1899, aby navrhla dohody o mírovém řešení krizí, předcházení válce a pravidlech války. Konference přijala Úmluvu o mírovém řešení mezinárodních sporů a zřídila Stálý rozhodčí soud, který zahájil svou činnost v roce 1902.

Předchůdcem OSN byla Společnost národů, organizace vytvořená za podobných okolností během první světové války a založená v roce 1919 Versailleskou smlouvou "na podporu spolupráce mezi národy a zajištění míru a bezpečnosti".

Autor (Britannica, 2021) navíc uvedl, že ne všechny země vstoupily do Ligy. Například Spojené státy americké nikdy nebyly členem a některé země, které vstoupily do Ligy, z ní

---

¹ GULATI, Rishi. The Internal Dispute Resolution Regime of the United Nations – Has the Creation of the United Nations Dispute Tribunal and United Nations Appeals Tribunal Remedied the Flaws of the United Nations Administrative Tribunal? SSRN Electronic Journal [online]. 2010 [cit. 2022-02-21]. ISSN 1556-5068. Dostupné z: doi:10.2139/ssrn.1695215

² THE BRITANNICA. Secretariat: UN. *Www.britannica.com* [online]. 2021 [cit. 2022-02-11]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Secretariat-UN>

později vystoupily. Celkem od roku 1920 do roku 1945 bylo členy této organizace 63 zemí. Obecně platí, že zkušenost Společnosti národů byla neúspěšná a ukončila svou činnost kvůli své neschopnosti zabránit druhé světové válce. V budoucnu, v procesu rozvoje základů mezinárodní bezpečnostní organizace, se iniciátoři jejího vzniku snažili vzít v úvahu negativní zkušenosti Společnosti národů a vyhnout se chybám a nedostatkům, které jsou s ní spojeny. Oficiálně byla Společnost národů zlikvidována 20. dubna 1946 a její aktiva byla převedena na OSN.³

Podle autorky (Briney, 2019) OSN sjednocuje státy, sociální hnutí, různé programy, které se zabývají životními problémy naší planety. A každý z nás ji může pomoci zachovat. Roosevelt, byl poprvé použit 1. ledna 1942 v Deklaraci Organizace spojených národů, když během druhé světové války zástupci 26 států slíbili jménem svých vlád pokračovat ve společném boji proti Ose. 1. ledna 1942 zástupci 26 spojeneckých států, které bojovaly proti zemím Ose (Německo, Itálie, Japonsko) a jejich spojenci jménem svých vlád, deklarovali svou podporu "Atlantické chartě" podpisem "Deklarace Organizace spojených národů". V tomto dokumentu byl poprvé oficiálně použit název "Organizace spojených národů" navržený Franklinem D. Rooseveltem. Vedoucí představitelé zemí světa, kteří spolupracovali na ukončení druhé světové války, tedy pochopili, že vytvoření mechanismu, který by zajistil mír a zabránil podobným válkám v budoucnu, by bylo možné pouze tehdy, kdyby všechny země jednaly společně v rámci světové organizace. Tak byly vytvořeny základní předpoklady pro vytvoření Organizace spojených národů.⁴

Mezinárodní organizace práce byla také založena Versailleskou smlouvou jako přidružená instituce s Ligou. Společnost národů ukončila činnost kvůli tomu, že nedokázala zabránit druhé světové válce.

Podle autora (Drulak a Kratochvil, 2007) se v roce 1945 sešli zástupci 50 zemí v San Franciscu na Konferenci OSN o vytvoření mezinárodní organizace, aby vypracovali Chartu OSN. Delegáti založili svou práci na návrzích vypracovaných zástupci Velké Británie, Číny, Sovětského svazu a Spojených států v Dumbarton Oaks v srpnu až říjnu 1944. Charta byla

---

³ THE BRITANNICA. Secretariat: UN. *Www.britannica.com* [online]. 2021 [cit. 2022-02-11]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Secretariat-UN>

⁴ BRINEY, Amanda. History and Principles of the United Nations: History, Organization, and Functions of the United Nations. *Www.thoughtco.com* [online]. 2019 [cit. 2022-02-09]. Dostupné z: <https://www.thoughtco.com/the-united-nations-p2-1435441>

podepsána 26. června 1945 zástupci 50 zemí. Polsko, které na konferenci zastoupeno nebylo, ji později podepsalo a stalo se 51. zakládajícím členským státem.⁵

Organizace spojených národů oficiálně existuje od 24. října 1945, kdy byla Charta ratifikována Velkou Británií, Čínou, Sovětským svazem, Spojenými státy, Francií a většinou ostatních signatářských států. Dvacátý čtvrtý říjen se každoročně slaví jako Den Organizace spojených národů.

Organizace spojených národů je jedinečnou mezinárodní organizací. Byla založena po druhé světové válce zástupci 51 zemí, kteří byli zastánci politiky udržování míru a bezpečnosti po celém světě, rozvíjení přátelských vztahů mezi zeměmi a podpory sociálního pokroku, zlepšování životních podmínek a stavu věcí v oblasti lidských práv podle autorky (Briney, 2019)⁶

1.2 Jeho účely

Podle prohlášení (SDGS, 2022) je Organizace spojených národů organizací nezávislých států, které se dobrovolně připojí k organizaci a převezmou závazky obsažené v Chartě *Organizace spojených národů*, což je mezinárodní smlouva, která odráží základní principy mezinárodních vztahů. Charta OSN zároveň v žádném případě nedává Organizaci právo zasahovat do záležitostí, které jsou v podstatě v rámci vnitrostátní jurisdikce jakéhokoli státu.⁷

Podle Charty má OSN čtyři hlavní cíle:

1. Zachování mezinárodního míru a bezpečnosti.
2. Rozvoj přátelských vztahů mezi zeměmi.
3. Spolupráce při řešení mezinárodních problémů a při zajišťování dodržování lidských práv.
4. Koordinace akcí různých zemí.

---

⁵ DRULÁK, Petr a Petr KRATOCHVÍL. *50 let českého výzkumu mezinárodních vztahů: od ÚMPE k ÚMV*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2007. ISBN 978-80-86506-64-7.

⁶ BRINEY, Amanda. *History and Principles of the United Nations: History, Organization, and Functions of the United Nations*. *Www.thoughtco.com* [online]. 2019 [cit. 2022-02-09]. Dostupné z: <https://www.thoughtco.com/the-united-nations-p2-1435441>

⁷ SDGS. *THE 17 GOALS: Sustainable Development*. *Www.sdgs.un.org* [online]. 2022 [cit. 2022-02-09]. Dostupné z: <https://sdgs.un.org/goals>

Tyto cíle jsou realizovány v osmi hlavních oblastech činnosti OSN:

1. Mír a bezpečnost.
2. Ekonomický rozvoj.
3. Sociální rozvoj.
4. Lidská práva.
5. Životní prostředí.
6. Mezinárodní právo.
7. Humanitární otázky.
8. Zdravotní péče.

Rozsah práce OSN se rozprostírá po celém světě a jejím zastřešujícím mandátem je řešit sociální, ekonomické a nouzové potřeby. Organizace nezastupuje ničí národní nebo obchodní zájmy. Všechny země jsou zapojeny do rozvoje nejdůležitějších strategických rozhodnutí OSN. Provádění rozhodnutí přijatých OSN závisí na politické vůli jejích členů a členské státy odpovídajícím způsobem přispívají k financování činnosti organizace. Obecně platí, že díky úsilí OSN státy uzavřely mnoho mnohostranných dohod, úmluv, smluv a norem, díky nimž je svět bezpečnější a více prosperující pro život. Rozvoj tohoto komplexního souboru mezinárodního práva, včetně práva v oblasti lidských práv, je největším úspěchem organizace.⁸ (UN Office, 2021)

1.3 Jeho struktura

Podle zprávy (United Nations, 2017) má hlavní struktura OSN šest hlavních orgánů:⁹

1. Valné shromáždění OSN.
2. Rada bezpečnosti OSN.
3. Hospodářská a sociální rada OSN.

---

⁸ UN OFFICE. Democracy is Key to Achieving the Goals of the United Nations. *Www.idea.int* [online]. 2021 [cit. 2022-02-11]. Dostupné z: <https://www.idea.int/news-media/media/democracy-key-achieving-goals-united-nations>

⁹ UNITED NATIONS. *Basic Facts about the United Nations*. USA: United Nations, 2017. ISBN 9789210584906.

4. Poručenská rada OSN.
5. Mezinárodní soudní dvůr.
6. Sekretariát OSN.

Všechny tyto orgány se nacházejí v sídle OSN v New Yorku, s výjimkou Mezinárodního soudního dvora, který sídlí v haagském Haagu. Zatímco ústředí organizace je považováno za ústředí v New Yorku, řada dalších důležitých aktivit je řízena z kanceláří po celém světě. Zasedání různých orgánů OSN se často konají mimo ústředí. Například Hospodářská a sociální rada pořádá jedno ze svých dvou pravidelných výročních zasedání v Ženevě a ad hoc výbory Valného shromáždění se často scházejí po celém světě. Konference na témata, jako je obyvatelstvo, potraviny, životní prostředí a lidská práva, se konaly v různých regionech světa.

1.3.1 Valné shromáždění organizace spojených národů

Valné shromáždění Organizace spojených národů, založené v roce 1945 Chartou Organizace spojených národů, je hlavním poradním, politickým a zastupitelským orgánem organizace, který zahrnuje všechny její členy. Shromáždění je fórem pro mnohostrannou diskusi o celé řadě mezinárodních problémů uvedených v Chartě OSN. Může zvážit jakékoli otázky stanovené v Chartě OSN a vydávat doporučení členům OSN podle autora (CFT Staff, 2021).¹⁰

Hlavní funkce a pravomoci Valného shromáždění jsou následující:

- diskuse o různých otázkách (s výjimkou záležitostí, které se týkají Rady bezpečnosti) a vydávání doporučení;
- diskuse o otázkách souvisejících s vojenskými konflikty a vyzbrojováním;
- diskuse o způsobech a prostředcích ke zlepšení situace dětí, mládeže, žen a dalších kategorií osob;
- diskuse o udržitelném rozvoji a otázkách lidských práv;
- stanovení výše příspěvku každého členského státu do rozpočtu OSN a způsobu, jakým jsou tyto prostředky vynakládány.

---

¹⁰ CFR STAFF. The Role of the UN General Assembly. *Wwww.cfr.org* [online]. 2021 [cit. 2022-02-11]. Dostupné z: <https://www.cfr.org/background/role-un-general-assembly>

Ve Valném shromáždění mají všechny členské státy, velké i malé, jeden hlas. Rozhodnutí o některých důležitých otázkách, jako jsou doporučení pro mír a bezpečnost a volba členů Rady bezpečnosti, se přijímají dvoutřetinovou většinou hlasů členských států; rozhodnutí o jiných záležitostech se přijímají prostou většinou hlasů. Člen Organizace, který je v prodlení s platbou svých finančních příspěvků Organizaci, bude zbaven práva volit ve Shromáždění. Některým členským státům s neuhrazenými příspěvky však může Valné shromáždění povolit hlasovat. (CFR Staff, 2022)¹¹

Shromáždění se schází každý rok od září do prosince. Předběžný pořad jednání řádného zasedání Valného shromáždění vypracuje generální tajemník Organizace spojených národů a sdělí jej členům Organizace spojených národů nejméně 60 dnů před zahájením zasedání. Na žádost Rady bezpečnosti nebo většiny členů Organizace spojených národů může Shromáždění svolat zvláštní zasedání. Práci Valného shromáždění vykonává také jeho šest hlavních výborů, Rada pro lidská práva, další pomocné orgány a sekretariát OSN. Spolu s tím Valné shromáždění zřídilo řadu pomocných orgánů (rady, pracovní skupiny, výbory a komise), které vykonávají určité funkce. Po projednání otázek na pořadu jednání a nalezení možností harmonizace přístupů jednotlivých států předkládají pomocné orgány svá doporučení, zpravidla ve formě návrhů usnesení a rozhodnutí, k projednání na plenárních zasedáních Shromáždění. Valné shromáždění vypracovalo a přijalo svůj jednací řád, podle kterého volí svého předsedu na každé nové zasedání.¹² (CFR Staff, 2022)

1.3.2 Rada bezpečnosti organizace spojených národů

Rada bezpečnosti Organizace spojených národů, zřízená v roce 1945 Chartou Organizace spojených národů, má primární odpovědnost za udržování míru a bezpečnosti. Může být svolána kdykoliv, když je ohrožen mír. První zasedání Rady se konalo 17. ledna 1946 v Church House ve Westminsteru v Londýně. Rada bezpečnosti se skládá z 15 členů, včetně pěti stálých členů: Číny, Velké Británie a Spojených států amerických. Rusko a Francie. Zbývajících 10 členů je voleno Valným shromážděním na základě zeměpisného zastoupení na dobu dvou let. Rozhodnutí vyžadují devět hlasů; s výjimkou procedurálního hlasování nelze rozhodnutí přijmout, pokud jeden ze stálých členů hlasuje proti němu (tomu se říká "právo veta"). Kromě

---

¹¹ CFR STAFF. The Role of the UN General Assembly. *Wwww.cfr.org* [online]. 2021 [cit. 2022-02-11]. Dostupné z: <https://www.cfr.org/background/role-un-general-assembly>

¹² CFR STAFF. The Role of the UN General Assembly. *Wwww.cfr.org* [online]. 2021 [cit. 2022-02-11]. Dostupné z: <https://www.cfr.org/background/role-un-general-assembly>

toho Rada předkládá Valnému shromáždění doporučení týkající se jmenování nového generálního tajemníka a přijetí nových členů do Organizace spojených národů. Mnoho zemí se snaží rozšířit Radu tak, aby zahrnovala nové stálé a nestálé členy. Každý člen Rady by měl mít stálého zástupce v sídle OSN, aby se Rada mohla scházet, kdykoli to bude potřeba. (CFR Staff, 2021)¹³

Hlavními funkcemi a pravomocemi Rady bezpečnosti jsou:

1. udržovat mezinárodní mír a bezpečnost v souladu se zásadami a cíli Organizace spojených národů;
2. prošetřit jakýkoli spor nebo situaci, která může vést k mezinárodním třenicím;
3. vydává doporučení ohledně způsobů řešení těchto sporů nebo podmínek jejich řešení;
4. formulovat plány pro určení existence ohrožení míru nebo aktu agrese a vydávat doporučení k nezbytným opatřením;
5. vyzvat členy OSN, aby uplatňovali hospodářské sankce a další nenásilná opatření s cílem zabránit agresi nebo ji zastavit;

Vzhledem k tomu, že autor (CFR Staff, 2021) oznámil, že jiné orgány OSN vydávají doporučení členským státům, pouze Rada bezpečnosti má pravomoc přijímat rozhodnutí, která jsou pak členské státy povinny provádět podle Charty.¹⁴

Když Rada obdrží stížnost na ohrožení míru, obvykle nejprve doporučí, aby se strany pokusily dosáhnout dohody mírovými prostředky. Rada může:

1. stanovit zásady dosažení dohody mezi stranami konfliktu;
2. v některých případech vyšetřovat a zprostředkovávat;
3. vysílat zvláštní mise;
4. jmenovat zvláštní vyslance nebo požádat generálního tajemníka, aby pomohl dosáhnout mírového řešení konfliktu.

---

¹³ CFR STAFF. The Role of the UN General Assembly. *Wwww.cfr.org* [online]. 2021 [cit. 2022-02-11]. Dostupné z: <https://www.cfr.org/background/role-un-general-assembly>

¹⁴ CFR STAFF. The Role of the UN General Assembly. *Wwww.cfr.org* [online]. 2021 [cit. 2022-02-11]. Dostupné z: <https://www.cfr.org/background/role-un-general-assembly>

Pokud konflikt vede k nepřátelským akcím, Rada se v první řadě snaží co nejdříve ukončit. V tomto případě může Rada:

1. vydat pokyny pro příměří, které mohou pomoci zabránit eskalaci konfliktu;
2. rozmístit vojenské pozorovatele nebo mírové síly, aby pomohly snížit napětí, oddělit nepřátelské síly a vytvořit klidné prostředí, které umožňuje mírové řešení.

Tam, kde je to nezbytné, Rada bezpečnosti zmocňuje mírové mise OSN, aby poskytovaly zemím politickou a bezpečnostní a mírotvornou podporu v konfliktních nebo postkonfliktních situacích. Mírové operace jsou zpravidla tvořeny za přítomnosti vážných vojenských nebo humanitárních krizí. Mírové aktivity OSN jsou zaměřeny na vytvoření podmínek pro nastolení stabilního míru v zemích v konfliktu. (CFR Staff, 2021)¹⁵

1.3.3 Hospodářská a sociální rada organizace spojených národů

Hospodářská a sociální rada Organizace spojených národů je hlavním orgánem odpovědným za koordinaci hospodářských a sociálních činností Organizace spojených národů a agentur systému Organizace spojených národů. Skládá se z 54 zemí zvolených ze všech regionů. Rada odpovídá za řešení mezinárodních hospodářských a sociálních problémů a vytváření příznivého prostředí pro hospodářský a sociální pokrok a rozvoj. Rada byla zřízena v roce 1946 Organizací spojených národů jako ústřední diskusní fórum. tyto problémy a vypracování vhodných politických doporučení.¹⁶ (Nyadzhi, 2021)

Hlavní funkce a pravomoci Hospodářské a sociální rady:

- slouží jako hlavní fórum pro diskusi o mezinárodních socioekonomických otázkách;
- podporuje vyšší životní úroveň, plnou zaměstnanost a socioekonomický pokrok;
- pomáhá při řešení mezinárodních socioekonomických problémů a otázek ochrany lidského zdraví a podporuje mezinárodní spolupráci v oblasti kultury a vzdělávání.

---

¹⁵ CFR STAFF. The Role of the UN General Assembly. *Wwww.cfr.org* [online]. 2021 [cit. 2022-02-11]. Dostupné z: <https://www.cfr.org/background/role-un-general-assembly>

¹⁶ NYADZI, Ralph. 6 Functions of the Economic and Social Council of the United Nations. *Wwww.cegastacademy.com* [online]. 2021 [cit. 2022-02-11]. Dostupné z: <https://www.cegastacademy.com/2021/04/01/6-functions-of-the-economic-and-social-council-of-the-united-nations/>

Podle autora (Nyadzi, 2021) organizuje Hospodářská a sociální rada pravidelné konzultace s předními akademickými pracovníky, zástupci podnikatelského světa a členy více než 3200 registrovaných nevládních organizací. Největší událost Rady se však koná v létě, přičemž čtyřtýdenní věcné zasedání Rady se koná každoročně v červenci. Zasedání se koná střídavě v New Yorku a Ženevě a skládá se z pěti segmentů (segment na vysoké úrovni, segment koordinace, segment operačních činností, segment humanitárních záležitostí a obecný segment), které pokrývají jak globální otázky, tak technické a administrativní otázky. V rámci příprav na své každoroční podstatné čtyřtýdenní zasedání v červenci pořádá rada několik krátkých zasedání, řadu zvláštních zasedání, kulatých stolů a panelových diskusí po celý rok. Segment na vysoké úrovni, který se zabývá nejnaléhavějšími rozvojovými otázkami (zaměstnanost, vzdělávání, zdraví atd.), je obzvláště zajímavý pro politiky a tvůrce politik. (Nyadzi, 2021)¹⁷

1.3.4 Poručenská rada OSN

Poručenská rada Organizace spojených národů dohlíží na správu svěřeneckých území – bývalých kolonií nebo závislých území – která byla zahrnuta do mezinárodního poručenského systému. Tento systém byl založen na konci druhé světové války na podporu rozvoje obyvatel těchto závislých území a jejich postupného rozvoje na cestě samosprávy nebo nezávislosti. Podle Charty Organizace spojených národů je Poručenská rada oprávněna posuzovat a projednávat zprávy správního orgánu o politickém, hospodářském a sociálním pokroku národů poručenských území a pokroku ve vzdělávání a po konzultaci se správním orgánem posuzovat petice poručenských území a organizovat pravidelné a jiné zvláštní návštěvy poručenských území. Poručenská rada se skládá z pěti stálých členů Rady bezpečnosti: Číny, Francie, Ruska, Spojeného království a Spojených států amerických podle autora (UN Media, 2022)¹⁸

Podle autora (UN Media, 2022) žila v roce 1945 asi polovina světové populace v zemích řízených jinými státy. Tyto země, tzv. Kolonie, byly rozděleny mezi několik hlavních mocností. Prostřednictvím procesu zvaného dekolonizace pomohla OSN většině těchto kolonií

---

¹⁷ NYADZI, Ralph. 6 Functions of the Economic and Social Council of the United Nations. *Www.cegastacademy.com* [online]. 2021 [cit. 2022-02-11]. Dostupné z: <https://www.cegastacademy.com/2021/04/01/6-functions-of-the-economic-and-social-council-of-the-united-nations/>

¹⁸ UN MEDIA. Trusteeship Council. *Www.media.un.org* [online]. 2022 [cit. 2022-02-09]. Dostupné z: <https://media.un.org/en/search/categories/meetings-events/trusteeship-council>

získat nezávislost. V roce 1960 přijalo Valné shromáždění deklaraci o rychlém udělení nezávislosti všem koloniím a národům. Následující rok zřídila Zvláštní výbor pro dekolonizaci. Cíle mezinárodního dekolonizačního programu a poručenského systému byly dosaženy, když více než 80 koloniálních území s pomocí Organizace spojených národů dosáhlo samosprávy nebo nezávislosti, a to buď jako samostatné státy, nebo prostřednictvím sjednocení se sousedními nezávislými zeměmi. Rada proto dne 1. listopadu 1994 rozhodla formálně pozastavit její činnost a sejít se podle potřeby. Rezolucí přijatou dne 25. května 1994 Rada změnila svůj jednací řád tak, aby upustila od povinnosti pořádat výroční zasedání, a dohodla se, že se bude scházet podle potřeby buď svým rozhodnutím, nebo rozhodnutím svého předsedy, nebo na žádost většiny svých členů nebo Valného shromáždění nebo Rady bezpečnosti.¹⁹

1.3.5 Mezinárodní soudní dvůr

Podle autora (Libguides, 2021) je *Mezinárodní soudní dvůr* hlavním soudním orgánem organizace. Byla založena Chartou Organizace spojených národů, podepsanou 26. června 1945 v San Franciscu, aby dosáhla jednoho z hlavních cílů Organizace spojených národů: "urovnat nebo vyřešit mírovými prostředky v souladu se zásadami spravedlnosti a mezinárodního práva mezinárodní spory nebo situace, které mohou vést k porušení míru." , která je součástí Charty OSN a jejího jednacího řádu.²⁰ Začala pracovat v roce 1946 a nahradila Stálý soud mezinárodní spravedlnosti, který byl založen v roce 1920 pod záštitou Společnosti národů. Zřízení Mezinárodního soudního dvora bylo vyvrcholením dlouhého procesu, v němž se podle autora (Drulak, 2003) postupně vyvíjely metody mírového řešení mezinárodních sporů.²¹

Podle CHARTY Organizace spojených národů může Soud rozhodnutím Rady bezpečnosti nebo na základě odvolání zúčastněných stran posuzovat právní spory mezi státy, zatímco jeho rozhodnutí jsou závazná pro strany uznávající jeho jurisdikci. Pokud si země nepřeje účastnit se řízení, není povinna tak učinit, pokud to nevyžadují zvláštní ustanovení Smlouvy. Pokud země přijme pravomoc Soudu, je vázána jeho rozhodnutími. V případě, že nedodržení rozhodnutí Soudu ohrožuje zachování míru a bezpečnosti, vystupuje Rada bezpečnosti jako

---

¹⁹ UN MEDIA. Trusteeship Council. *Www.media.un.org* [online]. 2022 [cit. 2022-02-09]. Dostupné z: <https://media.un.org/en/search/categories/meetings-events/trusteeship-council>

²⁰ LIBGUIDES. General Overview: International Court of Justice. *Www.guides.lib.unc.edu* [online]. 2021 [cit. 2022-02-11]. Dostupné z: <https://guides.lib.unc.edu/internationallaw/icj>

²¹ DRULÁK, Petr. *Teorie mezinárodních vztahů*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-725-6.

garant provedení rozhodnutí. Účetní dvůr rovněž připravuje poradní stanoviska pro Organizaci spojených národů a její specializované agentury. (Drulak, 2003)²²

Autor (Libguides, 2021) také zmínil, že Mezinárodní soudní dvůr se skládá z 15 nezávislých soudců z různých zemí, kteří jsou voleni Valným shromážděním a Radou bezpečnosti na dobu 9 let z řad osob s vysokým morálním charakterem, které splňují kvalifikaci požadovanou ve svých zemích pro jmenování do nejvyšších soudních funkcí nebo kteří jsou právníky s uznávanou autoritou v oblasti mezinárodního práva.²³

Stálým sídlem Mezinárodního soudního dvora je Nizozemský Haag. Prostory soudu se nacházejí v Paláci míru, který byl postaven v letech 1907–1913 soukromou neziskovou organizací Carnegie Endowment jako sídlo Stálého soudu mezinárodní spravedlnosti, předchůdce současného soudu. (LibGuides, 2022)²⁴

1.3.6 Sekretariát OSN

Podle zprávy (Britannica, 2022) je *sekretariát OSN* kolektivem mezinárodních zaměstnanců, kteří pracují v ústředí UN v New Yorku, stejně jako v jeho kancelářích. Skládá se z různých oddělení a kanceláří s celkovým počtem zaměstnanců asi 16 000 z celého světa. Personál vykonává hmotněprávní a administrativní práci OSN pod vedením Valného shromáždění, Rady bezpečnosti a dalších orgánů.²⁵

Hlavní funkce a pravomoci sekretariátu:

- shromažďování a příprava podkladových informací o různých otázkách, které pomáhají vládním delegacím při zkoumání skutečností a formulování doporučení;
- pomoc při provádění rozhodnutí OSN;
- organizace mezinárodních konferencí;
- překlad projevů a dokumentů do úředních jazyků Organizace spojených národů.

---

²² DRULÁK, Petr. *Teorie mezinárodních vztahů*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-725-6.

²³ LIBGUIDES. General Overview: International Court of Justice. www.guides.lib.unc.edu [online]. 2021 [cit. 2022-02-11]. Dostupné z: <https://guides.lib.unc.edu/internationallaw/ici>

²⁴ LIBGUIDES. General Overview: International Court of Justice. www.guides.lib.unc.edu [online]. 2021 [cit. 2022-02-11]. Dostupné z: <https://guides.lib.unc.edu/internationallaw/ici>

²⁵ THE BRITANNICA. Secretariat: UN. www.britannica.com [online]. 2021 [cit. 2022-02-11]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Secretariat-UN>

V čele *sekretariátu* stojí *generální tajemník*. Je jmenován Valným shromážděním na doporučení Rady bezpečnosti na pětileté funkční období. Jako hlavní administrativní úředník organizace řídí generální tajemník její práci. Kromě toho je odpovědný za provádění rozhodnutí přijatých různými orgány Organizace spojených národů.

Autor (Britannica, 2022) také uvedl, že generální tajemník nepodnikne žádné kroky bez podpory a souhlasu členských států Organizace spojených národů. Členské státy schvalují každou akci, ať už vysláním mírových sil do oblastí ozbrojených střetů nebo pomocí při obnově země po válce nebo přírodní katastrofě. Generální tajemník má zároveň právo upozornit Radu bezpečnosti na jakékoli otázky, které by podle jeho názoru mohly ohrozit mezinárodní mír a bezpečnost. Aby zabránila konfliktům nebo podpořila mírové urovnání sporů mezi zeměmi, může využít takzvaný mechanismus "dobrých služeb". Kromě toho může generální tajemník jednat z vlastního podnětu při řešení humanitárních nebo jiných otázek zvláštního významu.²⁶

---

²⁶ THE BRITANNICA. Secretariat: UN. *Www.britannica.com* [online]. 2021 [cit. 2022-02-11]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Secretariat-UN>

2 PRÁVNÍ RÁMEC USTANOVENÍ

2.1 Mír a spravedlnost

Podle autora (UN Office, 2021) od roku 2015 členské státy, systém OSN a partneři stále více uznávají zásadní význam účasti mladých žen a mužů na inkluzivním a udržitelném rozvoji a úsilí o budování míru. Informovanost však musí být ještě převedena do konkrétních opatření, včetně opatření na vnitrostátní úrovni, institucionálních priorit a cílených opatření v oblasti financování a odpovědnosti, aby všichni aktéři mohli dosáhnout výsledků u klíčových složek rezoluce 2250.²⁷

Úsilí členských států o podporu provádění agendy týkající se mládeže a míru a bezpečnosti zahrnuje všech pět pilířů rezoluce 2250, od podpory účasti mládeže na politickém životě až po mechanismy lidských práv, reformy vzdělávání a politiky zaměstnanosti. Začlenění otázek mládeže a míru a bezpečnosti do širšího politického rámce je však zásadní pro zajištění strategické a koordinované činnosti na vnitrostátní úrovni.

Rezoluce 2250 usnadnila vytvoření národních koalic pro mládež a mír a bezpečnost v několika zemích s cílem usnadnit účast mnoha zúčastněných stran. Koalice v Kamerunu, Finsku, Jordánsku, Nigérii a na Srí Lance často fungují z iniciativy mládežnických a dobrovolnických organizací a s podporou vnitrostátních orgánů. Podobné úsilí o vybudování národních koalic probíhá v Afghánistánu, Burundi, Středoafrické republice, Demokratické republice Kongo, Indii, Iráku, Libanonu, Myanmaru, Nigeru, Tunisku a Jemenu. Skupina aktivistů mládeže, míru a bezpečnosti, která byla založena v roce 2017 pod vedením Jordánska a Norska, prosazuje politickou podporu agendy mládeže a míru a bezpečnosti ze strany členských států.

Podle organizace spojených národů Peacekeeping (2022) nastala doba, kdy NATO tvrdí, že je jedinou organizací s účinným mírovým zdrojem, která řeší strategický úkol obnovit a posílit ústřední roli OSN při udržování mezinárodního míru a bezpečnosti. Organizace má jedinečné výhody v udržování míru a řešení současných konfliktů. Jeho univerzálnost propůjčuje jeho akcím legitimitu a politickou přijatelnost, což OSN umožňuje prosazovat usmíření mezi válčícími stranami. Mírové operace (PEACEKEEPING Operation PKO) prováděné prostřednictvím Organizace spojených národů nebo pod její záštitou zůstávají důležitým a

---

²⁷ UN OFFICE. General Overview: Peace, dignity and equality on a healthy planet. *Www.un.org* [online]. 2021 [cit. 2022-02-09]. Dostupné z: <https://www.un.org/en/>

někdy nesporným nástrojem pro vytváření podmínek pro řešení *nové generace* konfliktů, které jsou převážně domácí povahy a mají především etnické nebo náboženské kořeny.²⁸

Moderní mírové operace PKO jsou mírová opatření se zapojením vojenského personálu přijatá ke stabilizaci situace v oblasti konfliktu, vytvoření příznivých podmínek pro její mírové řešení, nastolení a udržení míru. Jsou charakterizovány následujícími obecnými zásadami: potřeba, aby strany konfliktu výslovně souhlasily s operací zahrnující vojenský personál; mandát operace jasně formulovaný Radou bezpečnosti OSN; celkové směřování operace Radou; svěřování kontroly nad prováděním operace generálnímu tajemníkovi OSN; omezení použití vojenské síly povolena pouze v sebeobraně; plná nestrannost sil a jejich neutralita (neměla by zasahovat do vnitřních záležitostí země, ve které jsou rozmístěny, nebo být používána v zájmu jedné strany konfliktu na úkor druhé).

2.2 Mírové operace OSN

Podle zprávy (United Nations Peacekeeping, 2022) lze říci, že v posledních letech se objevily tři typy mírových operací. *Za prvé*, mírové operace OSN v rámci tradičního konceptu udržování míru, který byl vypracován během *studené války*.

Za druhé, operace udržování a vynucování míru prováděné regionálními organizacemi v koordinaci s OSN, se zmocněním této organizace a v souladu s její Chartou.

Za třetí, objevil se určitý druh mírových operací, které jsou prováděny regionálními organizacemi bez přímé formální vazby na Chartu OSN a bez odkazu na zásady udržování míru, které tato organizace vyznává.²⁹ To tvoří extrémně složitou dialektiku vztahů mezi různými státy světa v souvislosti s rozšířením praxe mírových operací, jak bylo zmíněno autorem. (Bures, 2007).³⁰

---

²⁸ UNITED NATIONS PEACEKEEPING. United Nations Peacekeeping: Statistics. *Www.peacekeeping.un.org* [online]. 2022 [cit. 2022-02-09]. Dostupné z: <https://peacekeeping.un.org/en>

²⁹ UN OFFICE. General Overview: Peace, dignity and equality on a healthy planet. *Www.un.org* [online]. 2021 [cit. 2022-02-09]. Dostupné z: <https://www.un.org/en/>

³⁰ BUREŠ, Oldřich. *Operace na udržení míru OSN*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007. ISBN 978-80-244-1810-0.

2.2.1 Principy udržování míru

Podle autora (UN General Assembly, 2005) paradoxicky, navzdory skutečnosti, že právě v Evropě byl mezi hlavními státy regionu vytvořen víceúrovňový a politicky rozsáhlý systém dohod o bezpečnostních otázkách, právě zde vzniká nejobtížnější situace z hlediska vyhlídek na mnohostranné udržování míru. Podle Bureše (2007), se při provádění mírových operací s bezpečnostními prvky rozšířila nebezpečná tendence jednat v praxi obcházením OSN, schovávat se za formální schválení operací Radou bezpečnosti a široce interpretovat mandáty, které jim byly uděleny.³¹

Za prvé, taková spolupráce by hladce doplňovala práci Stálé smíšené rady při provádění Zakládajícího aktu, včetně mírového týmu NATO-Rusko, který zůstává jediným stálým orgánem na odborné úrovni. Vzhledem ke zjevné funkční prázdnotě zakládajícího aktu by to NATO poskytlo příležitost odklonit se od převládajících propagandistických aspektů dneška.

Za druhé, sbližování mírových snah v praxi je také podpořeno skutečností, že představy stran o budoucích hrozbách a výzvách pro evropskou bezpečnost, zakotvené ve Strategickém konceptu NATO, jsou blízké nebo se shodují.

Za třetí, politická váha a vojenský potenciál dvou největších hráčů je tak velký, že i začátek pohybu tímto směrem bude mít příznivý vliv na vojensko-politickou situaci v Evropě a přispěje k posílení stability.

2.2.2 článek 41 a 42

Podle právní zprávy Organizace spojených národů (2022) jsou mezi opatřeními přijatými Radou k zajištění provádění jejích rozhodnutí bez použití ozbrojené síly sankce nejrozšířenější. Sankce mohou být uvaleny současně na státy, skupiny nebo jednotlivce. Tato kategorie zahrnuje komplexní hospodářské a obchodní sankce, jakož i cílenější opatření, jako jsou zbrojní embarga, zákazy cestování, finanční nebo diplomatická omezení. Kromě sankcí stanoví článek 41 takové akce, jako je zřízení mezinárodních tribunálů (například tribunálů pro bývalou

---

³¹ UNITED NATIONS, GENERAL ASSEMBLY. United Nations Declaration on Human Cloning. *Jahrbuch für Wissenschaft und Ethik* [online]. 2005, **10**(1) [cit. 2022-02-21]. ISSN 1613-1142. Dostupné z: doi:10.1515/9783110182521.379

Jugoslávii a Rwandu, zřízených v letech 1993 a 1994) nebo zřízení fondu na náhradu škod způsobených invazí.³²

Článek 42 Charty zmocňuje Radu k použití síly k udržení mezinárodního míru a bezpečnosti, pokud se domnívá, že nevojenská opatření mohou být nedostatečná nebo se již ukázala jako nedostatečná. Vzhledem k tomu, že Organizace spojených národů nemá k dispozici žádné ozbrojené síly (podrobněji viz článek 43), Rada používá ustanovení článku 42 k povolení použití síly v mírové operaci, mnohonárodními silami nebo prostřednictvím intervence regionálních organizací, jak dokládá právní zpráva organizace spojených národů (2022).³³

2.2.3 článek 40

Účelem opatření stanovených v článku 40 Listiny je "zabránit zhoršení situace". Ačkoli nejsou výslovně uvedeny v Chartě Organizace spojených národů, tato kategorie je obecně chápána jako činy spadající pod ustanovení článku 40 Charty, na rozdíl od doporučení učiněných podle kapitoly VI Charty, včetně stažení vojsk, zastavení nepřátelských akcí, uzavření dohody o příměří nebo dodržování příměří, jakož i vytvoření podmínek pro zajištění nerušeného poskytování humanitární pomoci. (Právní zpráva OSN, 2022)³⁴

---

³² UN LEGAL REPORT. Chapter VII: Action with Respect to Threats to the Peace, Breaches of the Peace, and Acts of Aggression (Articles 39-51). *Www.un.org* [online]. 2022 [cit. 2022-02-09]. Dostupné z: <https://www.un.org/en/about-us/un-charter/chapter-7>

³³ UN LEGAL REPORT. Chapter VII: Action with Respect to Threats to the Peace, Breaches of the Peace, and Acts of Aggression (Articles 39-51). *Www.un.org* [online]. 2022 [cit. 2022-02-09]. Dostupné z: <https://www.un.org/en/about-us/un-charter/chapter-7>

³⁴ UN LEGAL REPORT. Chapter VII: Action with Respect to Threats to the Peace, Breaches of the Peace, and Acts of Aggression (Articles 39-51). *Www.un.org* [online]. 2022 [cit. 2022-02-09]. Dostupné z: <https://www.un.org/en/about-us/un-charter/chapter-7>

3 DOPAD OSN NA SUVERÉNNÍ STÁTY

Jak uvedli Johnson a Rickard (2017), práce Organizace spojených národů má dopad na národy po celém světě v záležitostech týkajících se míru a bezpečnosti, rozvoje a lidských práv; od odzbrojení po úsilí v boji proti terorismu a extremismu; od předcházení konfliktům po udržování a budování míru; od prevence nemocí po podporu rovnosti žen a mužů a dosažení všeobecného vzdělání; od přesídlení uprchlíků k humanitární pomoci; od právního státu k boj proti nadnárodní trestné činnosti.³⁵ Zároveň, vzhledem k hlavním směrům změn, ke kterým došlo ve světě v posledních sedmi desetiletích, je zřejmá potřeba reformovat Organizaci spojených národů a její hlavní orgány, jak to zmínili Cepelka a Šturma (2003).³⁶

Stačí se podívat na několikanásobný nárůst počtu členů Organizace: v současné době je to 193 zemí. Organizace spojených národů musí být transformována v souladu s dnešní geopolitickou realitou, aby si udržela svůj význam a zlepšila svou účinnost. Dnes, kdy si připomínáme tuto důležitou událost a přemýšlíme o úloze Organizace spojených národů, bychom se měli cítit povzbuzeni vším, čeho bylo dosaženo.

Johnson a Rickard (2017) také zmínili, že podporuje důležité úsilí o dekolonizaci v Africe a Asii a poskytuje kritickou platformu pro výměnu názorů během studené války; Od vymýcení extrémní chudoby a hladu až po řešení naléhavých výzev spojených se změnou klimatu byla Organizace spojených národů vždy v čele boje za zajištění bezpečného, prosperujícího a spravedlivého světa.³⁷

---

³⁵ JOHNSON, Tyler a Victoria RICKARD. United Nations, Uniting Nations: International Support Cues and American Attitudes on Environmental Sustainability*. *Social Science Quarterly* [online]. 2017, **98**(3), 876-893 [cit. 2022-02-21]. ISSN 00384941. Dostupné z: doi:10.1111/ssqu.12431

³⁶ ČEPELKA, Čestmír a Pavel ŠTURMA. *Mezinárodní právo veřejné*. Praha: Eurolex Bohemia, 2003. ISBN 80-86432-57-2.

³⁷ JOHNSON, Tyler a Victoria RICKARD. United Nations, Uniting Nations: International Support Cues and American Attitudes on Environmental Sustainability*. *Social Science Quarterly* [online]. 2017, **98**(3), 876-893 [cit. 2022-02-21]. ISSN 00384941. Dostupné z: doi:10.1111/ssqu.12431

4 PŘEZKUM MÍROVÝCH POSTUPŮ

Podle Bilmese a kol. (2021) je v současné době většina mírových úkolů prováděna OSN, regionálními / subregionálními organizacemi, jakož i ad hoc koalicemi států. V některých konfliktních oblastech jsou mise OSN rozmístěny společně a ve spolupráci s misemi regionálních organizací. První takovou "hybridní" (integrovanou) operací byla hybridní operace Africké unie a OSN v Dárfúru. Propojení paralelních mezinárodních, národních a regionálních operací se označuje jako "partnerství". Celkový počet mnohostranných mírových operací za posledních pět let vykazuje poměrně stabilní trend. Jejich počet se pohybuje v rozmezí 60+. V roce 2014 tak bylo zaregistrováno 64 mírových operací, v letech 2015–63, v roce 2016 - 62, v roce 2017 - 63, v roce 2018 - 60. Pozoruhodné je, že v loňském roce došlo k nejnižší úrovni mírového úsilí mezinárodního společenství od roku 2013, částečně kvůli zahájení pouze jedné nové operace, nebojové mise NATO v Iráku, a současnému dokončení dvou misí, mise OSN v Libérii a preventivní mise SADC v Lesothském království.³⁸ Většina operací a největší počet kontingentů vojenské policie je dnes v Africe, kde je soustředěn největší počet aktivních konfliktů. Počet personálu zapojených do mnohostranných mírových operací měl v posledních třech letech tendenci klesat, zejména na úkor kontingentů OSN. Na konci roku 2018 tak byl počet mírových sil 144791 lidí, z nichž 95488 lidí bylo součástí mírových kontingentů OSN (pokles o 2,9 % ve srovnání s rokem 2017), podíl regionálních organizací, aliancí a dočasných koalic států představoval 49303 osob (nárůst o 3,7 %). Nárůst počtu mírových sil v regionálních organizacích je způsoben především posílením mise NATO Resolute Support v Afghánistánu, která k červnu 2019 zahrnovala asi 25 000 vojenských a civilních specialistů. Mírové operace OSN představují asi 66 % veškerého personálu, přičemž 72 % kontingentů je umístěno v Africe. Jedním z hlavních problémů je, že státy s nezbytnými vojenskými schopnostmi a zdroji obvykle nemají vždy zájem o účast na mírových aktivitách, a pokud ano, využívají své zdroje mimo mise OSN podle Macqueena (2008).³⁹

Podle Šustova (2001) je drtivá většina vojenských kontingentů misí OSN poskytována rozvojovými zeměmi, které nemají plně potřebné zdroje a vybavení, a účast rozvinutých zemí je dnes spíše symbolická. Mírové aktivity jsou koordinovány v rámci jediného centralizovaného systému řízení. Mírové funkce jsou přiděleny Radě bezpečnosti, která podle

---

³⁸ BILMES, Linda, V.S. IBANEZ, Yahya CHAUDHRY a Jonathan HAKIM. Strengthening Management of UN Peacekeeping Operations: A Review of UN Peacekeeping Operations Audits. *SSRN Electronic Journal* [online]. [cit. 2022-02-21]. ISSN 1556-5068. Dostupné z: doi:10.2139/ssrn.3985588

³⁹ MACQUEEN, Norrie. Judging Peacekeeping Outcomes: Three Perspectives on UN Operations. *Journal of International Peacekeeping* [online]. 2008, **12**(1), 1-21 [cit. 2022-02-21]. ISSN 1875-4104. Dostupné z: doi:10.1163/18754112-90000052

Charty OSN nese primární odpovědnost za zachování míru a mezinárodní bezpečnosti; PORADNÍ Výbor, především prostřednictvím činnosti Zvláštního výboru pro mírové operace (C34); generální tajemník. Přímé udržování míru je odpovědností odboru mírových operací. Velitelé mírových kontingentů jsou zodpovědní za práci mírových sil na okraji. Zvláštní politické mise jsou vedeny Odborem pro politické a mírotvorné záležitosti, který byl zřízen v roce 2018 sloučením Odboru politických záležitostí a Úřadu na podporu budování míru. Rozpočet OSN na mírové operace (tj. současné rozpočty všech operací a jejich podpůrných struktur) se v post bipolárním období pohyboval od 7 do 8 miliard dolarů. To se dramaticky zvýšilo od roku 1980, kdy bylo na mírové účely přiděleno asi 150 milionů dolarů. Během posledních několika let došlo ke snížení výdajů (ze 7,316 miliardy dolarů v letech 2016-17 na 6,7 miliardy dolarů v letech 2018-19), zejména v důsledku plánovaného uzavření misí, jakož i úsilí Trumpovy administrativy o snížení rozpočtu (zejména byl oznámen záměr USA snížit rozpočet na udržování míru o 40 %). Nejdražší operace jsou nasazeny v Africe. V blízké budoucnosti se při absenci nových misí předpokládá další snížení financování v důsledku uzavření společné mírové mise AU a OSN v súdánském regionu Dárfúr a stabilizační mise OSN v DRK. Většina zemí neschvaluje návrhy na drastické snížení rozpočtu na udržování míru a zároveň podporuje paralelní iniciativy na zintenzivnění strategií předcházení konfliktům a podporu politických procesů. (Shustov, 2001)⁴⁰

---

⁴⁰ SHUSTOV, V. Transitional Civil Administration within the Framework of UN Peacekeeping Operations. *Journal of International Peacekeeping* [online]. 2001, 7(1), 417-423 [cit. 2022-02-21]. ISSN 1380-748X. Dostupné z: doi:10.1163/187541101X00255

PRAKTICKÁ ČÁST

5 MÍROVÉ OPERACE OSN: VÝVOJ A SOUČASNÝ STAV

Jak uvedli Ari a Gizelis (2020), mírové mise OSN zůstávají hlavním a nejosvědčenějším nástrojem pro udržení mezinárodního míru a bezpečnosti. Při své činnosti se OSN opírá především o dva typy operací: neozbrojené pozorovatelské mise ("modré barety") a operace zahrnující mírové síly ("modré přilby"), které ve výjimečných případech sebeobranu mohou používat ruční palné a lehké zbraně. První mírovou operací v historii, kterou Organizace spojených národů zřídila téměř okamžitě po svém založení, byla Mise na Blízkém východě (UNTSO), která funguje od roku 1948 do současnosti. Ozbrojený kontingent byl poprvé použit v rámci Prvních nouzových ozbrojených sil OSN (UNEF I) v roce 1956 v souvislosti s urovnáním Suezské krize. Celkem v letech 1948 až 2019 provedla OSN 71 specializovaných operací, z nichž 13 je v současné době v provozu². Rozdíl. Od konce studené války se objevily nové trendy, a tedy i nové výzvy pro mírové operace OSN v důsledku změny povahy faktorů ohrožujících mír a bezpečnost. To vedlo k prudkému nárůstu počtu různých typů operací, které se rozvinuly na územích, kde nebyl mír jako takový, stejně jako jasné hranice pro vedení nepřátelských akcí, bezpečnostní hrozby byly rozptýleny v různých konfliktních zónách a celková situace byla zhoršena akutními vnitřními politickými, sociálně-ekonomickými a humanitárními krizemi, jak zmínili Ari a Gizelis (2000).⁴¹ Za takových okolností byly mírové síly nuceny zabývat se ani ne tak řešením, jako spíše řízením konfliktů a politických procesů. Současně se mírové jednotky stále více začaly odchylovat od klasických principů: souhlas stran konfliktu, nestrannost mírových sil a jejich použití síly pouze pro sebeobranu. Velká část těžiště mírových operací FKO se přesunula ke stabilizaci států zmítaných občanskou válkou a budování míru spíše než k udržování míru. To zase ovlivnilo definici mandátů misí. Policejní a civilní funkce se tak výrazně rozšířily. Mírové jednotky musely mimo jiné odzbrojit a zlikvidovat ilegální ozbrojené skupiny; ochrana civilních orgánů, uprchlíků a vysídlených osob, ochrana humanitární pomoci. Navíc se podle De Coninga (2019) začal v OPM aktivněji používat silový prvek.⁴²

---

⁴¹ ARI, Barış a Theodora-Ismene GIZELIS. Civil Conflict Fragmentation and the Effectiveness of UN Peacekeeping Operations. *International Peacekeeping* [online]. 2020, **27**(4), 617-644 [cit. 2022-02-21]. ISSN 1353-3312. Dostupné z: doi:10.1080/13533312.2020.1761255

⁴² DE CONING, Cedric. How UN Peacekeeping Operations Can Adapt to a New Multipolar World Order. *International Peacekeeping* [online]. 2019, **26**(5), 536-539 [cit. 2022-02-21]. ISSN 1353-3312. Dostupné z: doi:10.1080/13533312.2019.1677286

De Coning (2019) také zmínil, že v rámci operace v Demokratické republice Kongo byla poprvé nasazena operační intervenční brigáda s právem provádět útočné operace s cílem neutralizovat a odzbrojit nelegální ozbrojené skupiny. Zde, mimochodem, byly poprvé použity bezpilotní vzdušné prostředky. Takto složité činnosti mírových operací, včetně OSN, hodnotí hostitelské země nejednoznačně a stále více vyvolávají nespokojenost ze strany orgánů, které tyto operace interpretují jako zásah do státní suverenity (jako tomu bylo v Burundi, Jižním Súdánu a Demokratické Republice Kongo).⁴³

Landgren (2020) uvedl, že OSN také provádí politické mise, které hrají zvláštní roli při udržování mezinárodního míru a bezpečnosti a vykonávají funkce řízení občanských konfliktů. Politické mise jsou rozděleny na 1) vyslance generálního tajemníka na vysoké úrovni, kteří poskytují dobré služby a zprostředkování, 2) týmy pro monitorování sankcí, 3) zvláštní politické mise v terénu, včetně regionálních úřadů a misí jednotlivých zemí. K dnešnímu dni bylo nasazeno celkem 24 zvláštních politických misí (z toho 11 v Africe, 2 v Asii, 1 v asijsko-tichomořském regionu, 2 v Evropě, 8 na Středním východě a v západní Asii). Za dokončených je považováno 29 misí, z nichž většina byla zorganizována v Africe (16), stejně jako v Asii (7) a Americe (6). Udržování míru není bez důvodu nazýváno "perlou v koruně OSN", ale kolosální zkušenosti byly získány, a to i prostřednictvím často neúspěšných misí (bývalá Jugoslávie, Rwanda, Burundi, Somálsko, Dárfúr, Irák, Afghánistán, konflikt na Středním východě). Navzdory úspěchům a úspěchům mírových sil (operace Modré přilby v Namibii, Kambodži, Jižní Africe, Mosambiku, Salvadoru atd.), kteří byli v roce 1988 oceněni Nobelovou cenou míru, jsou kolem mírových sil nadále vybičovány negativní nálady, což se vysvětluje nejednoznačnými zkušenostmi, obtížemi při schvalování mandátů, nedostatečnou úrovní výcviku mírových sil, formováním kontingentů a vybavením operací, smrt mírových sil atd. (Landgren, 2020)⁴⁴

Podle zprávy Lanteigne (2011), která se konala v roce 2000, začalo vedení OSN rozvíjet reformní strategii k posílení mírové kapacity při provádění jednotlivých návrhů. Byla připravena řada politických dokumentů, strategických zpráv a výzev generálního tajemníka, v nichž byla kromě kritické analýzy navržena praktická doporučení pro reorganizaci mírové

---

⁴³ DE CONING, Cedric. How UN Peacekeeping Operations Can Adapt to a New Multipolar World Order. *International Peacekeeping* [online]. 2019, **26**(5), 536-539 [cit. 2022-02-21]. ISSN 1353-3312. Dostupné z: doi:10.1080/13533312.2019.1677286

⁴⁴ LANDGREN, Karin. Unmeasured Positive Legacies of UN Peace Operations. *International Peacekeeping* [online]. 2020, **27**(1), 65-69 [cit. 2022-02-21]. ISSN 1353-3312. Dostupné z: doi:10.1080/13533312.2019.1710375

složky OSN. V březnu 2000 byla z iniciativy Kofiho Annana vytvořena skupina deseti nezávislých odborníků v čele s náměstkem generálního tajemníka, bývalým ministrem zahraničních věcí Alžírsko Lakhdarem Brahimim. Úkoly skupiny zahrnovaly studium situace s mírovými operacemi a přípravu konkrétních návrhů na jejich vymýcení. V srpnu byla zpráva Panelu na vysoké úrovni pro mírové operace OSN, známá jako Brahimiho zpráva jménem vůdce týmu, předložena GA a Radě bezpečnosti k posouzení. Kromě analýzy předchozích operací zpráva představila podrobný soubor provozních a organizačních opatření, která se zredukovala na revizi stávajících a přijetí nových povinností ze strany států, institucionální reformy, zvýšené financování atd. Zpráva byla do značné míry určena sekretariátu, na který experti formulovali poměrně odvážný pokyn - naučit se, jak říci Radě bezpečnosti "ne to, co chce slyšet, ale co chce slyšet, co potřebuje vědět", zejména v případech, kdy není možné vytvořit dostatečně jasný a vymahatelný mandát, jak zmínil Lanteigne (2011).⁴⁵

Přístup k nezbytným zdrojům, poskytnutí technické složky, vytvoření jasných a realistických mandátů, včetně použití síly, byly prohlášeny za předpoklady. Základní principy udržování míru zůstaly nezměněny. V následných operacích byla následně uplatněna řada doporučení, zejména ustanovení o posílení schopnosti misí OSN provádět útočné operace ozbrojených sil. To znamená, že šlo o použití síly nejen z důvodů sebeobrany, ale také za účelem realizace mandátu. 101 vět zprávy ve skutečnosti odráželo rozšířený koncept kolektivní bezpečnosti v novém prostředí. (Lanteigne, 2011)

Podle Nascimento (2018) se odborníci odvolávali na vášnivou diskusi ve fázi konečného schválení zprávy o možnosti nahrazení Rady bezpečnosti alternativními strukturami v rámci OSN, "pokud Rada nemůže nebo nechce rozhodnout" o použití síly. Jak popsali, na závěrečném zasedání skupiny musel prohlásit, že pokud by Valné shromáždění bylo nominováno jako orgán, který rozhoduje o použití síly za mimořádných okolností, odmítlo by podpořit zprávu jako celek. Obecně se reforma omezila na potřebu posílit úlohu OSN ve světových politických procesech a rozšířit možnosti použití síly v reakci na nové hrozby. Byl předložen návrh na vytvoření vlastních ozbrojených sil OSN – malého kontingentu, který by mohl být nasazen co nejdříve na první žádost a na základě povolení OSN. (Nascimento, 2018)⁴⁶

---

⁴⁵ LANTEIGNE, Marc. A Change in Perspective: China's Engagement in the East Timor UN Peacekeeping Operations. *International Peacekeeping* [online]. 2011, **18**(3), 313-327 [cit. 2022-02-21]. ISSN 1353-3312. Dostupné z: doi:10.1080/13533312.2011.563093

⁴⁶ NASCIMENTO, Daniela. From Theory to Practice: Assessing the Role and Effectiveness of UN Peacekeeping Operations. *International Peacekeeping* [online]. 2017, **25**(2), 314-316 [cit. 2022-02-21]. ISSN 1353-3312. Dostupné z: doi:10.1080/13533312.2018.1428492

Nascimento (2018) uvedlo, že výsledek Světového summitu v roce 2005 zřídil Komisi pro budování míru a v rámci rezoluce GA 60/1 přijal zásadu "odpovědnosti za ochranu" na základě dvojího závazku:

(1) Státy musí chránit své národy;

2) pokud státy neposkytnou ochranu, mezinárodní společenství musí prostřednictvím Rady bezpečnosti OSN chránit obyvatelstvo před válečnými zločiny, zločiny proti lidskosti, genocidou a etnickými čistkami.

Podle Anderssona (2000) zpráva a příslušná rezoluce Valného shromáždění OSN "Investice do Organizace spojených národů" zahrnovaly konkrétní iniciativy v oblasti personálního řízení, organizační struktury, zlepšování systémů informačních technologií, rozpočtových a finančních operací. V roce 2009 byla zveřejněna zpráva Pan Ki-muna "Plnění odpovědnosti za ochranu". Zpráva popisuje tři pilíře "odpovědnosti za ochranu":⁴⁷

- trvalou povinnost státu chránit obyvatelstvo před genocidou, válečnými zločiny, etnickými čistkami a zločiny proti lidskosti;
- závazek mezinárodního společenství podporovat státy při plnění jejich povinností chránit a rozvíjet kapacity prostřednictvím široké spolupráce mezi členskými státy OSN, občanskou společností a soukromým sektorem;
- (Včasná a rozhodná reakce mezinárodního společenství, pokud stát nesplnil svou odpovědnost za ochranu svého obyvatelstva, zahrnující nejen donucovací opatření, ale také širokou škálu mírových prostředků. Rozhodnutí o použití síly by mělo být provedeno až po sankci Rady bezpečnosti.

Andersson (2000) také zmínil, že komplexní analýzu problémů mírových operací OSN provedl v roce 2015 nezávislý panel na vysoké úrovni pro mírové operace složený ze 16 diplomatů a vojenských důstojníků, kterým předsedal bývalý prezident Východního Timoru J. Ramos-Horta. Zpráva Nezávislého panelu na vysoké úrovni byla mimořádně komplexní a cílená, kriticky zhodnotila minulé neúspěšné operace a deklarovala potřebu zásadních změn, včetně strategických.

---

⁴⁷ ANDERSSON, Andreas. Democracies and UN peacekeeping operations, 1990–1996. *International Peacekeeping* [online]. 2000, 7(2), 1-22 [cit. 2022-02-21]. ISSN 1353-3312. Dostupné z: doi:10.1080/13533310008413832

Z pohledu Anderssona (2000) tato zpráva obsahovala více než 100 doporučení pro další rozvoj mírových operací OSN a jednoznačně uvedla naléhavou potřebu vážných změn. Jako priority, které by měly projít nejzákladnějšími změnami, byly určeny čtyři oblasti:

- 1) pracovní metody Rady bezpečnosti, včetně: vyváženého zapojení Rady bezpečnosti, sekretariátu a států přispívajících vojskem do procesu stanovování mandátů; posílení jejich tripartitní interakce; větší úsilí ze strany Rady bezpečnosti a sekretariátu o organizaci inkluzivního a účinného dialogu se státy přispívajícími vojsky; rozsáhlé analýzy a konzultace o návrzích mandátů; zapojení do procesu jejich vývoje kromě USA, Francie a Velké Británie jiných států; posílení úlohy Výboru vojenského štábu atd.;
- 2) obsah mandátů mírových misí OSN, zejména: priorit preventivních opatření; zohlednění místního kontextu a specifik konfliktů; jasnost, konzistentnost a stručnost mandátů, stanovení priorit úkolů, specifikace termínů pro provádění průběžných úkolů a konečných cílů; sekretariát poskytne jasné a objektivní posouzení současné situace, jakož i seznam potřeb každé mise; zavedení dvoustupňového procesu udělování mandátů misím;
- 3) vojenské kontingenty misí, pokud jde o rozvoj strategičtějšího přístupu k jejich formování, který zahrnuje: předběžné plánování misí, zvýšenou mobilitu vojenských kontingentů, zlepšený proces zásobování, lepší koordinaci mezi různými jednotkami a komunikačními systémy mezi sebou; poptávka po vojenských prostředcích schopných nasazení blesku a programech na zvýšení bojové schopnosti kontingentů; podpora vojenského situačního povědomí; odstranění nedostatku kvalifikovaného personálu a zdrojů, zvýšení provozních zdrojů; zřízení velitelství Sil rychlé reakce OSN pro každou z nových misí;
- 4) asymetrické hrozby pro mírové mise, které vyžadují větší schopnost reagovat na hrozby pro vlastní bezpečnost: sdružování zdrojů odboru bezpečnosti a zdrojů samotných misí; poskytnutí malého vojenského nebo policejního kontingentu misím bez vojenské složky; organizace efektivního programu krizového řízení; revize výše odškodnění zemím v případě úmrtí nebo invalidity příslušníků jejich národních jednotek. (Andersson, 2000)⁴⁸

---

⁴⁸ ANDERSSON, Andreas. Democracies and UN peacekeeping operations, 1990–1996. *International Peacekeeping* [online]. 2000, 7(2), 1-22 [cit. 2022-02-21]. ISSN 1353-3312. Dostupné z: doi:10.1080/13533310008413832

Pokud jde o Gaera (2003), inovativní na pozadí předchozího přístupu k distancování se od procesu politického urovnání zněla výzva k "politizaci". V této logice se navrhuje přehodnotit rozdíl mezi tradičními mírovými operacemi odboru udržování míru, které jsou a priori prováděny na základě nestrannosti, a politickými misemi ministerstva politických záležitostí, které jsou zaměřeny na politické cíle. Další inovací je vytvoření regionálních infrastrukturních "hubů" (vychystávacích a školicích středisek) pro operace na různých kontinentech. Skupina navrhla využití speciálně vycvičených sil krizové reakce jednotlivých zemí a koalic států, případně kolektivních ozbrojených sil regionálních organizací. Jedním ze strategických doporučení bylo méně často uplatňovat modelové mandáty a učebnicová řešení a spoléhat se na jednotlivé mandáty, pokaždé vytvářet novou koalici nebo partnerství ze složek dostupných OSN nebo zúčastněným zemím. Během operace se doporučuje odvážně a pružně měnit znění mandátu, a dokonce i typ samotné operace, pokud to podmínky vyžadují. Opakuje se doporučení vytvořit jednotný fond pro financování mírových činností OSN s flexibilními postupy pro převod zdrojů mezi operacemi namísto v současnosti úzkých paralelních řetězců financování pro každou operaci. Pan Ki-munova následná zpráva *The Future of UN Peacekeeping Operations* shrnula silná doporučení vojenské složky: zřízení stálých Sil rychlé reakce OSN, vlastních speciálních sil a stálé zálohy. (Gaer, 2003)⁴⁹

Bilmes a kol. (2021) uvedli, že v listopadu 2017 byla zvláštní komise vedená brazilským generálporučíkem Carlosem Albertem dos Santosem Cruzem pověřena analýzou příčin úmrtí mírových sil. V důsledku svých návštěv ve všech konfliktních bodech, kde byly mise rozmístěny, dospěla Komise k závěru, že neutrální status modrých přileb již neslouží jako jejich ochrana před bezpečnostními hrozbami, a předložila zprávu s doporučeními, na jejímž základě sekretariát OSN vypracoval akční plán pro budování obranné schopnosti a připravenosti misí OSN. První fáze plánu vyžadovala přezkum metod výcviku mírových sil, jakož i poskytování lékařské péče. Klíčová otázka formování flexibilních a mobilních sil OSN však zůstala bez řádného rozvoje a je stále na předním místě agendy. Dne 28. března 2018 zahájil generální tajemník OSN Antonio Guterres rozsáhlou iniciativu "Akce pro udržování míru", jejíž podstatou byla potřeba rozvíjet společné chápání úkolů udržování míru a znovu potvrdit politické závazky členských států k udržení míru na místě. Generální tajemník vyzval členské státy, aby s ním spolupracovaly na vypracování souboru dohodnutých zásad a závazků pro

---

⁴⁹ GAER, Felice D. Human Rights NGOs in UN Peace Operations. *International Peacekeeping* [online]. 2003, **10**(1), 73-89 [cit. 2022-02-21]. ISSN 1353-3312. Dostupné z: doi:10.1080/714002398

organizaci mírových operací, které by splňovaly požadavky budoucnosti, které jsou stále složitější a složitější.⁵⁰

Také (Bilmes a kol., 2021) uvedli, že dne 25. září 2018 byla v návaznosti na tuto iniciativu vydána "Deklarace o společných závazcích k mírovým operacím OSN". Prohlášení je koncipováno jako společný plán pro posílení mírových operací. Strukturálně byl dokument rozdělen do osmi oblastí: politické otázky, bezpečnost mírových sil, efektivita mírových sil, genderové otázky, ochrana civilistů, opatření k upevnění míru, hodnocení a zlepšení chování mírových sil, posílení interakce s regionálními / sub regionálními strukturami. Prohlášení znovu potvrdilo primární úlohu politických řešení při řešení konfliktů a podpůrnou úlohu samotných mírových operací v tomto ohledu. Ve skutečnosti byl učiněn pokus obnovit politickou podporu mírovým operacím, jejichž hlavním úkolem bylo posílit jejich politický dopad na průběh konfliktů a hledat udržitelná politická řešení v každém z projednávaných případů.⁵¹

Ari a Gizelis (2020) uvedli, že v tuto chvíli byla deklarace schválena 151 státy, včetně Ruské federace, ale s významnými výhradami. Ari a Gizelis (2020) navíc poznamenali, že je důležité, aby byla upřednostňována spolupráce s nevládními organizacemi a občanskou společností na úkor spolupráce s hostitelskými vládami;⁵²

- zaměření se na druhotné a nikoli zvláštní mírové úkoly, a to i v oblasti lidských práv, jejichž ochranou by se měly zabývat příslušné orgány OSN;
- zaměření se na mocenskou složku udržování míru;
- vytváření alternativních platforem a fór, podpora vysoce specializovaných iniciativ obcházejících zvláštní výbor C34.

Konečně, vzhledem k tomu, že Deklarace je dobrovolným vyjádřením záměru států jednat v souladu s uvedenými zásadami, neměla by v žádném případě vytvářet precedens a v žádném

---

⁵⁰ BILMES, Linda, V.S. IBANEZ, Yahya CHAUDHRY a Jonathan HAKIM. Strengthening Management of UN Peacekeeping Operations: A Review of UN Peacekeeping Operations Audits. *SSRN Electronic Journal* [online]. [cit. 2022-02-21]. ISSN 1556-5068. Dostupné z: doi:10.2139/ssrn.3985588

⁵¹ BILMES, Linda, V.S. IBANEZ, Yahya CHAUDHRY a Jonathan HAKIM. Strengthening Management of UN Peacekeeping Operations: A Review of UN Peacekeeping Operations Audits. *SSRN Electronic Journal* [online]. [cit. 2022-02-21]. ISSN 1556-5068. Dostupné z: doi:10.2139/ssrn.3985588

⁵² ARI, Barış a Theodora-Ismene GIZELIS. Civil Conflict Fragmentation and the Effectiveness of UN Peacekeeping Operations. *International Peacekeeping* [online]. 2020, **27**(4), 617-644 [cit. 2022-02-21]. ISSN 1353-3312. Dostupné z: doi:10.1080/13533312.2020.1761255

případě by neměla být automaticky zahrnuta do žádných oficiálních dokumentů Organizace spojených národů, včetně těch, které se týkají mírových činností Organizace.

5.1 Provádění doporučení a dynamika rozvoje mírové složky

Podle Landregna (2020) měly připravené zprávy přehlednou povahu a velmi kritické hodnocení předchozí a současné situace. Všechny dokumenty bez výjimky tvrdily, že bez významných organizačních změn, větší finanční podpory a závazku ze strany členských států OSN nebude schopna plnit další úkoly v oblasti udržování míru. Je zřejmé, že při vši rozmanitosti iniciativ by veškeré návrhy a doporučení měly být projednány širokou škálou zúčastněných stran, a to i na úrovni mezivládní dohody v rámci ad hoc výboru GA. Jak správně poznamenal, "mírový systém jako celek může být reformován pouze společně s reformou samotné Organizace spojených národů". Navzdory složitosti a politické zaujatosti mnoha projektů mohou být některé iniciativy koordinovány ve fázích a sekvencích. Například Komise pro budování míru a Fond pro budování míru byly zřízeny s cílem pomáhat zemím řešit příčiny a důsledky konfliktů a budovat mírový život. Bylo vytvořeno oddělení terénní podpory. Pohotovostní opatření byla přeformátována na systém připravenosti na udržování míru. V rámci úřadu generálního tajemníka bylo zřízeno Ústřední oddělení pro analýzu a plánování, které má posoudit situaci na strategické a politické úrovni a jehož úkolem je využít veškeré informace, které má sekretariát k dispozici, k vypracování praktických návrhů a možností reakce na změny situace na místě. (Landgren, 2020)⁵³

De Coning (2019) navíc uvedl, že sekretariát OSN byl schopen dosáhnout pokroku ve vývoji nového strategického přístupu k podmíněné generaci, především prostřednictvím posunu od kvantitativního k dlouhodobějšímu kvalitativnímu přístupu. V souvislosti se zlepšenou interakcí se státy přispívajícími jednotkami se konala pravidelná setkání mezi osobami s rozhodovací pravomocí a zástupci států, jejichž jednotky jsou přímo zapojeny do misí. Byla zahájena praxe organizování mírových summitů. V rámci Jednotného systému připravenosti na udržování míru jsou každé tři měsíce zveřejňovány aktuální informace o úrovni zdrojů požadovaných mírovými misemi pro každé konkrétní časové období. V neposlední řadě se sekretariát pokusil konsolidovat strategickou a dlouhodobou (5letou) iniciativu pro plánování

---

⁵³ LANDGREN, Karin. Unmeasured Positive Legacies of UN Peace Operations. *International Peacekeeping* [online]. 2020, **27**(1), 65-69 [cit. 2022-02-21]. ISSN 1353-3312. Dostupné z: doi:10.1080/13533312.2019.1710375

misí. V řadě koncepčních otázek však stále není možné překonat neshody a negativní dynamiku. Strategická otázka vytvoření Stálých sil OSN skládajících se z několika tisíc profesionálně vyškolených mírových sil zůstává otevřená. Nejmenšího pokroku však bylo dosaženo při řešení problémů přímo zaměřených na interakci klíčových států, hlavních finančních dárců a zemí přispívajících vojsky, jejichž činnost je předurčena zásadami realismu. Stálí členové Rady bezpečnosti zodpovědní za proces vytváření mandátů a největší finanční dárci (zejména vlivné západní státy) se extrémně zdráhají přijmout reformy, které poskytnou zemím přispívajícím vojáky větší vliv v rámci mírového procesu. Tripartitní mechanismus interakce mezi Radou bezpečnosti, sekretariátem a státy přispívajícími vojsky, který odhaluje rozdíly mezi dotčenými stranami a problémy s prováděním mandátů, se tedy nejeví jako dostatečně účinný. V rámci prvních diskusí ve zprávě Rady bezpečnosti OSN v roce 2015 vyjádřil předseda Rady názor, že mechanismus třístranné spolupráce dosud nesplňuje všechna očekávání a není schopen plně realizovat svůj potenciál, což je v příkrém rozporu s očekáváním zemí přispívajících vojenskými silami, že obdrží úplné informace a budou vykonávat aktivnější funkci při vytváření a aktualizaci mandátů. V tomto ohledu existuje objektivní potřeba přehodnotit a zlepšit proces formulování mandátů misí stanovením přiměřených časových rámců pro organizaci diskusí o obsahu mandátů misí v každé fázi jejich zavedení a provádění. Kromě toho De Coning (2019) dodal, že konzervatismus Rady bezpečnosti v otázce účasti širšího spektra stran v procesu přímého navrhování mandátů misí by měl být překonán. Opatření Rady bezpečnosti, která mají zabránit konfliktům v rané fázi, vypadají skromně. Velmi omezeného pokroku bylo dosaženo při postupném a kalibrovaném mandátu. Zároveň je třeba poznamenat pokusy, i když opatrné, upřednostnit úkoly obsažené v mandátech posledních misí OSN – UNMISS (v Jižním Súdánu) a MINUSMA (v Mali). I v případě těchto mandátů se však skutečné úspěchy zdají být omezené, protože mandáty byly původně formulovány příliš objemným, vágním a obsahovaly obecný jazyk. (De Coning, 2019)⁵⁴

V tomto smyslu by mělo pokračovat úsilí o upřednostňování úkolů a zavést zásadu postupného zavádění nových mandátů s rozumným přístupem k celkovému počtu úkolů. Aby se zlepšilo řízení a kontrola operací, mohla by Rada bezpečnosti rozdělit mandátní úkoly na součásti, které by byly přiděleny konkrétním organizačním strukturám v rámci misí, například na úrovni zvláštního zástupce generálního tajemníka a velitele sil / policejního komisaře. Problém boje

---

⁵⁴ DE CONING, Cedric. How UN Peacekeeping Operations Can Adapt to a New Multipolar World Order. *International Peacekeeping* [online]. 2019, **26**(5), 536-539 [cit. 2022-02-21]. ISSN 1353-3312. Dostupné z: doi:10.1080/13533312.2019.1677286

proti asymetrickým hrozbám, včetně teroristických skupin, a tedy zapojení mírových sil do protiteroristických operací, je podle Lanteigne (2011) stále poměrně naléhavý.⁵⁵

Podle Abdelazize (2014) došlo v posledních třech desetiletích nejen ke kvantitativnímu rozšíření mírových operací, ale také ke kvalitativní změně a složitosti. Objektivně vzato, moderní mírové operace k řešení konfliktů nekončí vždy mírem, ale spíše příměřím. V tomto ohledu se politika posilování mandátů jeví jako oprávněná. Otázka rovnováhy mezi vojenskými a nevojenskými metodami operací však zůstává otevřená. Je zřejmé, že pesimistické předpovědi týkající se budoucnosti mírové operace PKO a možného zachycení vedení "silných" mírových operací při posilování mezinárodního míru a bezpečnosti nejsou oprávněně přehnané. Zkušenosti s používáním "silných" mandátů jsou navíc nejednoznačné (DRK, Mali) a dokazují, že tyto mandáty by měly být považovány za poslední možnost a měly by být cílené. Bez komplexní reformy OSN je obtížné provádět mírové iniciativy na kvalitativní úrovni. Navzdory rozdílným přístupům mezi klíčovými strukturami a členskými státy postupuje reforma mírových operací a postupně řeší jednotlivé problémy a nové výzvy. Tempo a formát reformy jsou zároveň ovlivněny zájmy klíčových aktérů zapojených do procesu, které jsou určovány skutečnými politickými konturami moderního mezinárodního systému.⁵⁶

Podle zprávy mírových sil OSN v Africe (2007), která je příkladem roku 2007, čelila Africká unie při řešení konfliktu v Somálsku jedné z nejobtížnějších výzev. V tomto ohledu byla zahájena operace, která pokračuje dodnes. Počet vojenských a policejních specialistů činil 22 126 lidí. Navzdory tomu konflikt nízké intenzity v Somálsku pokračuje. Mezi "přispívajícími státy" kontingentů pro mírové operace Africké unie odborníci identifikují Burundi, Etiopii, Ghanu, Keňu, Nigérii, Rwandu, Senegal, Jižní Afriku, Súdán, Tanzanii, Ugandu. Někteří výzkumníci zdůrazňují zvláštní roli Jižní Afriky, zejména V. G. Shubin poznamenává, že "Jižní Afrika do značné míry určuje činnost regionální organizace "Jihoafriické rozvojové společenství" (SADC), stejně jako Africká unie, jejímž prvním předsedou v letech 2002-2003 byl T. Mbeki" (prezident Jižní Afriky v letech 1999-2008). Mezi pokusy analyzovat činnost Africké unie v oblasti udržování míru stojí za to zdůraznit zprávu připravenou týmem Africké

---

⁵⁵ LANTEIGNE, Marc. A Change in Perspective: China's Engagement in the East Timor UN Peacekeeping Operations. *International Peacekeeping* [online]. 2011, **18**(3), 313-327 [cit. 2022-02-21]. ISSN 1353-3312. Dostupné z: doi:10.1080/13533312.2011.563093

⁵⁶ ABDELAZIZ, Maged. Africa wants equal partners - Interview: Maged Abdelaziz, UN Special Adviser of the UN Secretary-General on Africa. *Africa Renewal* [online]. 2014, **28**(2), 12-13 [cit. 2022-02-21]. ISSN 25179829. Dostupné z: doi:10.18356/ee48a6f4-en

unie a OSN pod vedením předsedy vlády Itálie R. Prodiho o otázce způsobů a prostředků podpory mírových operací. Tento dokument obsahuje řadu doporučení pro zlepšení mechanismu financování operací, včetně návrhu na využití příspěvků vyhodnocených OSN na podporu konkrétních mírových operací, jakož i iniciativy na zřízení svěřeneckého fondu sdružujícího více dárců na podporu mírové kapacity Afriky. (Mírové jednotky OSN v Africe, 2007)⁵⁷

---

⁵⁷ UN Peacekeepers In Africa. *Africa Research Bulletin: Political, Social and Cultural Series* [online]. 2007, **44**(1), 16952C-16952C [cit. 2022-02-21]. ISSN 0001-9844. Dostupné z: doi:10.1111/j.1467-825X.2007.00803.x

6 MÍROVÁ PRAXE OSN NA PŘELOMU 20. A 21. STOLETÍ V ZEMÍCH AFRICKÉHO KONTINENTU

Barzani a kol. (2016) uvedli, že na počátku 21. století zažívá Afrika "éru změn", která je jednou z nejrychleji rostoucích oblastí planety. Africký kontinent je druhým největším kontinentem po Eurasii, na jehož území je 54 států, které relativně nedávno (ve většině případů) získaly nezávislost. Moderní hranice zemí byly uměle vytvořeny koloniálními metropolemi bez ohledu na etnicko-konfesní rysy, což z nich učinilo "časovanou bombu". historický vývoj kontinentu. V důsledku koloniálních rozdělení byly kmenové skupiny mluvčích stejného jazyka a kultury rozptýleny po celém území sousedních států. Navzdory těmto okolnostem Organizace africké jednoty (nyní Africká unie) zakotvila ve své Chartě princip nedotknutelnosti hranic. Koloniální období, charakterizované využíváním lidských a přírodních zdrojů kontinentu, mělo škodlivý dopad na socioekonomický rozvoj Afriky. Po zhroucení koloniálního systému čelila většina mladých afrických zemí systémové krizi. V důsledku toho se staly ekonomicky závislými na vnějším světě, zejména na EU, Spojených státech a mezinárodních finančních institucích. Kromě toho mezi faktory, které brání rozvoji regionu, patří zhoršení "zmrazených" konfliktů a vznik nových ohnisek napětí. OSN se připojila ke stabilizaci situace na kontinentu. K dnešnímu dni bylo na kontinentu nasazeno 7 mírových operací. Budeme analyzovat a stručně popisovat současné operace. (Barzani a kol., 2016)⁵⁸

6.1 Specifika mírových operací OSN v Súdánské republice, Jihosúdánské republice, sporné oblasti Abyei a Západní Sahaře

Podle Cedrica (2010) se v Africe často objevují na etno-konfesních základech (kvůli rozdílům v kultuře, náboženství a tradicích). V řadě zemí vznikají konflikty mezi arabizovaným a přímo africkým obyvatelstvem. Mezi hlavní důvody eskalace krizí patří politika nucené islamizace obyvatelstva. V této souvislosti je Súdán ukázkovým příkladem. Historicky, jak arabské (sever země) a africké obyvatelstvo (hlavně na jihu) žil na území tohoto státu. Ve skutečnosti je Súdán od získání nezávislosti v roce 1956 ve stavu občanské války nízké intenzity. Jedním z impulzů k eskalaci napětí byl pokus v roce 1983 zavést právo šaría v celém státě. Kromě obtížné hospodářské situace způsobené suchem a nerovnoměrným financováním regionů vládou byly náboženské motivy silným impulsem ke vzniku separatistických nálad na jihu země, což vedlo

---

⁵⁸ BARZANI, Barzan a Niyaz BARZANI. Evaluating the UN Peacekeeping Operations in Africa: A Qualitative Analysis of Four Peacekeeping Missions in Africa. *SSRN Electronic Journal* [online]. [cit. 2022-02-21]. ISSN 1556-5068. Dostupné z: doi:10.2139/ssrn.2789866

k vytvoření Súdánské lidové osvobozené armády. Kromě toho znesvářené strany bojovaly o kontrolu nad vodními a ropnými zdroji, zejména v regionu Abyei oddělujícím Súdán a Jižní Súdán. Existuje jiný pohled na důvody eskalace súdánské krize. Bylo poznamenáno, že kořenem konfliktu je boj o zdroje a rasové etnické rozpory jsou jeho jediným důsledkem. K vyřešení rozporů bylo rozhodnuto použít mírové síly UN, které byly schopny normalizovat situaci. V roce 2005 byla uzavřena mírová dohoda mezi severem a jihem země. (Cedric, 2010)⁵⁹

6.1.1 Hybridní operace Africké unie a OSN v Dárfúru

Jak Pieterse (2020) uvedl, že v roce 2003 se situace v západní súdánské provincii Dárfúr zhoršila. Charakteristickým rysem této krize je její eskalace ze série ozbrojených střetů do totální občanské války mezi vládou Súdánu, Janem Javidem na jedné straně a místními ozbrojenými skupinami na straně druhé. Síly Africké unie začaly řešit krizi v Dárfúru, jejímž zprostředkováním byla 5. května 2006 podepsána mírová dohoda. Hybridní mírová operace OSN a Africké unie byla zahájena v roce 2007, navzdory postoji súdánských orgánů, které se otevřeně stavěly proti rozmístění mezinárodních kontingentů. Možná se oficiální Chartúm (reprezentovaný prezidentem O. Bašírem) obával vměšování mírových sil OSN do jejich vnitřních záležitostí. Rozhodnutí o zahájení hybridní operace OSN a Africké unie bylo zakotveno dne 31. července 2007 v rezoluci Rady bezpečnosti OSN 1769/338. Preambule dokumentu odkazuje na dohodu z Addis Abeby ze dne 12. června 2007, která výslovně zdůraznila, že hybridní operace by měla být převážně africké povahy. Jinými slovy, OSN se neodchýlila od principu "řešení afrických problémů samotnými Afričany". Vzhledem ke specifickým regionu se tento přístup jeví jako vhodný z hlediska spolupráce s místními orgány a obyvatelstvem. Hybridní operace Africké unie a OSN v Dárfúru byla plně zapojena do mise Africké unie v Súdánu. Mandát hybridní operace OSN-Africké unie (UNAMID) zahrnuje takové úkoly, jako je sledování dodržování dohod o příměří, ochrana civilistů, zajištění bezpečného poskytování humanitární pomoci, podpora politického dialogu a dodržování lidských práv a monitorování situace na hranici s Čadem a Středoafričskou republikou.³⁴⁰

---

⁵⁹ CEDRIC, de Coning. The Evolution of Peace Operations in Africa: Trajectories and Trends. *Journal of International Peacekeeping* [online]. 2010, **14**(1-2), 6-26 [cit. 2022-02-21]. ISSN 1875-4104. Dostupné z: doi:10.1163/187541110X12592205205577

Mandát mise tedy zahrnoval nejen funkčnost "mírové" operace, ale také částečně prvky charakteristické pro operaci "mírové pomoci". (Pieterse, 2020)⁶⁰

On (Pieterse, 2020) také zmínil, že v souladu s rezolucí č. 2429, přijatou Radou bezpečnosti OSN v červenci 2018, se plánuje dokončení této mírové operace kóta v budoucnu. V průběhu roku by měl být výrazně snížen pevný počet mírových sil. Zejména vojenský kontingent by měl zahrnovat pouze 4 050 lidí. Navzdory úsilí mírových sil OSN a AU však konflikt v Dárfúru dosud nebyl plně vyřešen a výzkumníci jej považují za "dlouhodobý". Stojí za zmínku, že sousední státy – Čad a Středoafriická republika – byly také vtaženy do oběžné dráhy konfliktu, což následně vedlo k rozmístění mise OSN ve Středoafriické republice a Čadu – MINURCAT. Shrneme-li průběžné výsledky činností hybridní operace OSN a Africké unie v Dárfúru, stojí za zmínku, že v práci mírových sil vzniklo mnoho obtíží. Navzdory mnohamilionovému rozpočtu mise byl v táborech pro vysídlené osoby po celém Dárfúru akutní nedostatek potravin a pitné vody. V počátečních fázích nebyly kontingenty dostatečně vybaveny vojenským vybavením, zejména vrtulníky. (Pieterse, 2020)

6.1.2 Mise Organizace spojených národů v Jihosúdánské republice

Jak zmínil Benson (2021), na pozadí krize v Dárfúru, došlo k nárůstu separatistických nálad na jihu země, což následně vedlo k vytvoření nezávislé Republiky Jižní Súdán v roce 2011. Myšlenka vytvoření samostatného jihosúdánského státu se vyvíjela během druhé poloviny XX. století. Zejména Súdánské lidově osvobozené hnutí / armáda (SPLM / A) bojovaly proti ústřední vládě. Důležitým mezníkem v historii státu byl podpis Machakosova protokolu v roce 2002 a uzavření dohod o dalším procesu mírového urovnání, včetně otázek správy věcí veřejných a práva na sebeurčení obyvatel jižního Súdánu. Na podporu tohoto úsilí navrhl generální tajemník zřízení předsunuté mise OSN v Súdánu, jejíž úkoly zahrnovaly přípravu na další nasazení mírové operace. Na podporu provádění souhrnné mírové dohody zřídila Rada bezpečnosti OSN rezolucí 1590 (24. března 2005) misi OSN v Súdánu (UNMIS), která se dne 9. října 2015 přeměnila na misi Organizace spojených národů v Jihosúdánské republice (UNMISS). Účelem mírové operace bylo upevnit mír a zajistit bezpečnost nového státu. Mise OSN v Jihosúdánské republice se skládá z vojenského, policejního, civilního personálu a dobrovolníků. Mezi země, které přispívají vojenskými kontingenty do UNMISS, patří Rwanda,

---

⁶⁰ PIETERSE, JC. South Africa and United Nations Peacekeeping Offensive Operations: Conceptual models - Antonio Garcia. *Scientia Militaria* [online]. 2020, **48**(2) [cit. 2022-02-21]. ISSN 22240020. Dostupné z: doi:10.5787/48-2-1304

Indie, Nepál, Bangladéš, Etiopie a Čína, policejní personál je Rwanda, Nepál, Ghana. Rozpočet mise na období 2017–2018 činil 1 071 000 000. (Benson, 2021)⁶¹

6.1.3 Prozatímní bezpečnostní síly OSN v Abyei

Podle Ruffykiriho (2021) je oblast Abyei sporným územím mezi Súdánem a Jižním Súdánem. Konflikt vypukl v roce 2011, kdy byl Jižní Súdán připraven vyhlásit nezávislost po referendu. Oblast Abyei bohatá na zdroje se stala arénou násilné konfrontace. V důsledku toho bylo více než 100 000 lidí nuceno opustit své domovy. V reakci na eskalaci konfliktu rozhodla Rada bezpečnosti OSN dne 27. června 2011 o zřízení prozatímních bezpečnostních sil OSN v Abyei. Stojí za zmínku, že k zahájení PKO došlo poté, co bylo dosaženo dohody mezi vládou Súdánu a Súdánským lidově osvobozeneckým hnutím (SPLM) o demilitarizaci Abyei a možnosti zavedení etiopských mírových sil. Mandát mírové operace MKO zahrnuje tyto úkoly: sledovat stahování jednotek súdánských ozbrojených sil a Súdánské lidové osvobozené armády, usnadňovat dodávky humanitární pomoci, zajišťovat ochranu civilního obyvatelstva a zabezpečovat ropná zařízení na sporném území. Rezoluce 2024 (2011) navíc rozšířila mandát mírových sil tak, aby zahrnoval podporu účinných mechanismů dvoustranné správy s cílem normalizovat situaci na hranicích.³⁵⁵ Aby bylo možné účinněji plnit stanovené úkoly, Rada bezpečnosti OSN (rezoluce č. 2104) v roce 2013 zvýšila maximální počet vojenských kontingentů. Rozpočet UNISFA na roky 2017-2018 činil 266 700 000 USD. Prozatímní síly zahrnují vojenský, policejní a civilní personál, dobrovolníky OSN. Mezi "přispívajícími zeměmi" vojáků je Etiopie absolutním vůdcem. Policisté jsou vysíláni Zimbabwe, Tanzanií, Etiopií. Tato okolnost je způsobena aktivním postojem Etiopie, která obhájí stabilizaci situace ve sporném regionu v bezprostřední blízkosti svých hranic. Mírové operace PKO jsou však nejmenší (spolu s misí OSN pro referendum v Západní Sahaře), pokud jde o civilní personál. Možná je to způsobeno tím, že úkoly přidělené mandátem spadají spíše do kompetence speciálně vyškolených a řádně vybavených vojenských specialistů. (Ruffykiri, 2021)⁶²

---

⁶¹ BENSON, George. Peacekeeping Operations in Africa: Liberian Lessons, a Platform for Deepening Future UN Peacekeeping Engagements. *European Journal of Conflict Management* [online]. 2021, **2**(1), 1-21 [cit. 2022-02-21]. ISSN 2789-7060. Dostupné z: doi:10.47672/ejcm.720

⁶² RUFFYKIRI, Gervais. African Union-Led Peacekeeping Operations: Constraints and Opportunities of Interagency Cooperation in the Experience of Burundi and South Africa. *Information & Security: An International Journal* [online]. 2021, **48**, 137-159 [cit. 2022-02-21]. ISSN 08615160. Dostupné z: doi:10.11610/isij.4814

6.1.4 Mise OSN pro referendum v Západní Sahaře

Podle Ozkana (2013) je western Sahara sporným územím nacházejícím se na severozápadním pobřeží Afriky. Sousedí s Marokem, Mauritánií a Alžírskem. Podstata rozporů v tomto regionu spočívá v nejistotě statusu této bývalé kolonie Španělska. Po stažení španělských vojsk 26. února 1976 marocké úřady obsadily severní a východní zónu Západní Sahary, zatímco mauritánské síly obsadily jižní oblast. Marocké orgány považují toto území za nedílnou součást státu, zatímco Alžírsko a Libye jsou pro to, aby bylo Západní Sahaře přiznáno právo na sebeurčení a podporuje Frente POLISARIO (Frente Popular para la Liberación de Saguía el-Hamra y de Río de Oro, organizace obhajující vyhlášení nezávislého státu v Západní Sahaře), vytvořeno v roce 1973. Africká jednota (OAJ) se připojila k procesu mírového řešení konfliktu. V roce 1985 byla Organizací spojených národů s pomocí OAJ zahájena mise "dobrých služeb". (Ozkan, 2013)⁶³

Ozkan (2013) navíc uvedl, že v roce 2007 byl obnoven přímý dialog mezi stranami konfliktu (po více než sedmi letech). Dvě kola rozhovorů se konala společně se zástupci Mauritánie a Alžírsku pod záštitou osobního vyslance generálního tajemníka v Západní Sahaře. Tato okolnost svědčí o úsilí OSN (kromě vedení mírové mise) zaměřené na usnadnění procesu urovnání. Klíčové politické otázky však zůstávají nevyřešeny.

Po zvážení průběhu mírových operací v Súdánu, Jižním Súdánu, sporném regionu Abyei a Západní Sahaře tedy můžeme konstatovat pokus světového společenství, zastoupeného OSN, přistupovat k formování mandátů mírových sil cíleně, s přihlédnutím ke zvláštnostem afrických konfliktů. Obecně platí, že jedním z trendů ve vývoji mírových operací na africkém kontinentu je pokus o změnu mandátů ve prospěch rozšíření úkolů mírových sil. jsou činěny pokusy uvést do praxe tzv. "Kigaliské zásady na ochranu civilního obyvatelstva", které zahrnují použití všech nezbytných opatření na ochranu civilistů, včetně ozbrojených sil. Vzhledem k překroucení pojmu "suverenita" (nyní interpretovaného jako odpovědnost vlády vůči lidu a mezinárodnímu společenství za dodržování lidských práv) s sebou zahrnutí úkolů dodržování a ochrany lidských práv do mandátů k udržování míru s sebou nese určitou hrozbu přeměny operací mírových operací na operaci na vynucování míru zahrnující zasahování do vnitřních záležitostí suverénního státu. To svědčí o pokusech Západu, zejména Spojených států, přeměnit

---

⁶³ OZKAN, Mehmet. When a Giant became a 'Reluctant Peacekeeper': South Africa and Peacekeeping Operations between 1994–2003. *Insight on Africa* [online]. 2013, 5(2), 129-138 [cit. 2022-02-21]. ISSN 0975-0878. Dostupné z: doi:10.1177/0975087813515980

mírové operace OSN na poslušné nástroje, které mohou být v případě potřeby použity v národním zájmu. (Kocher, 2014)⁶⁴

6.2 Mírové operace OSN v africkém regionu

Podle Kochera (2014) je boj o mírové operace Africké unie poskytován různými kanály, včetně Mírového fondu, který je financován 6 % celkového rozpočtu Africké unie. Jak ukazuje praxe, tyto prostředky nestačí na účinné vedení mírových operací na kontinentu. Převážná část nákladů padá na bedra "přispívajících zemí" kontingentů i externích dárců. Africká unie je tak z finančních důvodů do určité míry omezena ve své svobodě provádět mírové operace. Jednou z možností řešení tohoto problému by snad mohlo být zavedení stupnice rozdělení výdajů po vzoru systému příspěvků do rozpočtu OSN na udržování míru. Srovnáme-li mírové aktivity OSN a Africké unie, stojí za to zdůraznit několik charakteristických rysů. Řada zahraničních a domácích výzkumníků zaznamenává "ofenzivní přístup" Africké unie a převahu složky "síly" v oblasti udržování míru. Pozoruhodným příkladem je postoj Africké unie k účasti vojenského personálu ve Stabilizační misi OSN v Demokratické republice Kongo. (AU očekávala, že do země vyšle tým rychlého zásahu bez ohledu na rozhodnutí OSN). Mezi charakteristické rysy mírových operací pod záštitou Africké unie stojí za to zdůraznit právo rozmístit mírové operace, dokud strany konfliktu nedosáhnou dohody a příměří. Po uzavření příměří nebo podpisu dohody o příměří se operace zpravidla dostávají pod vedení OSN. Zároveň existuje příklad přeměny operace na společnou misi pod záštitou OSN a Africké unie. (Kocher, 2014)⁶⁵

Johnstone (2011) uvedl, že moderní výzkumníci rozlišují tři formy provádění mírových operací OSN a regionálních organizací: sekvenční, paralelní a integrované operace. Sekvenční nasazení zahrnuje dokončení provozu jedné organizace a zahájení nové operace pod záštitou jiné organizace. Například v závěrečných fázích byly operace Africké unie přeměněny na mírové operace OSN (Burundi, Pobřeží slonoviny, Libérie, Sierra Leone, Středoafrická republika). Tento princip byl testován během první mírové operace pod záštitou Africké unie, která byla provedena v Burundi v letech 2003-2004 (v letech 2004-2006 se rozrostla na operaci OSN). Po skončení operace vyslala Africká unie zvláštní pracovní skupinu, která pracovala v

---

⁶⁴ KOCHER, Matthew Adam. The Effect of Peacekeeping Operations on Violence Against Civilians in Africa: A Critical Re-Analysis. *SSRN Electronic Journal* [online]. [cit. 2022-02-21]. ISSN 1556-5068. Dostupné z: doi:10.2139/ssrn.2522997

⁶⁵ KOCHER, Matthew Adam. The Effect of Peacekeeping Operations on Violence Against Civilians in Africa: A Critical Re-Analysis. *SSRN Electronic Journal* [online]. [cit. 2022-02-21]. ISSN 1556-5068. Dostupné z: doi:10.2139/ssrn.2522997

letech 2006 až 2009. Tento přístup prokázal účinnost rychlého zahájení procesu řešení konfliktů. Paralelní nasazení se týká přítomnosti několika operací v konfliktní zóně pod záštitou různých mezinárodních organizací. Příkladem takového formátu operací je paralelní rozmístění misí Africké unie a OSN na hranicích Etiopie a Eritreje na počátku 21. století. Integrované nasazení zahrnuje společné vedení operace dvěma nebo více mezinárodními organizacemi. Příkladem plodné interakce mezi OSN a Africkou unií je spolupráce v rámci vytvořené "hybridní" SÍLY UNAMID v súdánském regionu Dárfúr. V roce 2004 byla zóna konfliktu mírovou operací Africké unie s kontingentem 7 000 osob (hlavní páteří jsou vojenští a policejní specialisté z Nigérie, Keni a Rwandy). Složitost etnicko-politického konfliktu, stejně jako nedostatečné financování, vyvolaly pochybnosti o účinnosti operace AU. V září 2006 navrhla Organizace spojených národů rozmístění dalšího kontingentu. Johnstone (2011) uvedl, že pokud síly Africké unie nedokázaly vyřešit krizi v Dárfúru samy, bylo rozhodnuto postupně integrovat mírové jednotky OSN do operace během závěrečné fáze třífázového plánu. Strategie pro další kroky byla vypracována v Etiopii v listopadu 2006 během zasedání generálního tajemníka OSN Kofiho Annana, tehdejšího předsedy Africké unie D. Sassou Nguessa, jakož i zástupců Evropské unie, Ligy arabských států, Velké Británie, Číny, Ruska, USA, Francie, Súdánu, Gabonu, Egypta a Konžské republiky. Taková změna strategie se ukázala jako včasná a účinná, protože v takových konfliktech pokračující používání metod, které se ukázaly jako neúčinné, vede k prodloužení krize, nárůstu obětí, což značně komplikuje urovnání konfrontace. Obecně platí, že spolupráce mezi OSN a Organizací africké jednoty (nyní Africká unie) při udržování a obnově míru se neustále rozvíjí. Někteří zahraniční badatelé, zejména P. Williams a A. Boatellis, poznamenávají, že vztahy mezi oběma organizacemi byly často "napjaté a nedůvěřivé". Mezi důvody, které ztěžovaly zintenzivnění vazeb mezi strukturami organizací v počáteční fázi, výzkumníci zdůrazňují touhu Organizace africké jednoty ukázat nezávislost a účinnost při řešení konfliktů v regionu, stejně jako touhu zůstat daleko od atmosféry studené války, což se projevilo zejména v činnosti Rady bezpečnosti OSN. Na konci xx století hlavní formy interakce mezi OSN a regionálními organizacemi, generální tajemník OSN B. Boutros-Ghali zahrnovaly: konzultace, diplomatickou a mediační podporu, jakož i společné nasazení operací. Postupem času se partnerství mezi OSN a Africkou unií prohloubila v různých oblastech, včetně hospodářských

a politických. Interakce se rozvinula v oblasti udržování míru, od včasného varování až po operace na udržování míru. (Johnstone, 2011)⁶⁶

Jak Koepf (2012) uvedl, že in 2006 byl zahájen desetiletý program na podporu rozvoje mírových kapacit Africké unie, zřízený OSN. Od roku 2007 probíhají konzultace mezi členy Rady bezpečnosti OSN a Radou pro mír a bezpečnost Africké unie. Od roku 2009 pracuje v OSN stálý pozorovatel Africké unie. V roce 2010 byla zřízena společná pracovní skupina OSN a Africké unie pro mír a bezpečnost (schází se dvakrát ročně). Kromě výše uvedeného bylo další etapou rostoucí spolupráce mezi OSN a Africkou unií zřízení Úřadu OSN pro Africkou unií. Obecně můžeme hovořit o vývoji procesu institucionalizace partnerství mezi OSN a Africkou unií, především ve formě podepisování dohod o spolupráci, otevírání stálých misí atd. (Koepf, 2012)⁶⁷

OSN a Africká unie zároveň v podstatě nabízejí stranám konfliktu jakousi alternativu mezi OSN a/nebo regionální organizací v procesu řešení konfliktů. Takový model často umožňuje najít kompromis a vyhnout se patové situaci v procesu vyjednávání. Mezi problémovými oblastmi, které existují v mechanismu interakce mezi OSN a Africkou unií, stojí za zmínku otázka financování a přidělování materiálních a technických zdrojů pro počáteční fáze operací pod záštitou Africké unie. Vedení OSN konstatuje, že tento proces lze vystopovat k příkladu krizí v Dárfúru a Somálsku. Navzdory řadě výše uvedených výzev však podle zprávy Zvláštního výboru pro mírové operace odborníci uznávají strategickou povahu partnerství mezi OSN a Africkou unií v kontextu mírových operací. Členové zvláštního výboru oceňují významný přínos Africké unie a sub regionálních organizací k reakci na konflikty a jejich řešení. Je třeba poznamenat, že je důležité prohloubit strategické partnerství mezi OSN a Africkou unií prostřednictvím konzultací, pravidelných setkání na všech úrovních a společné analýzy konfliktních situací na kontinentu. (Koepf, 2012)

---

⁶⁶ JOHNSTONE, Ian. Managing Consent in Contemporary Peacekeeping Operations. *International Peacekeeping* [online]. 2011, **18**(2), 168-182 [cit. 2022-02-21]. ISSN 1353-3312. Dostupné z: doi:10.1080/13533312.2011.546091

⁶⁷ KOEPF, Tobias. The Problems of French-led Peace Operations in Francophone Sub-Saharan Africa. *International Peacekeeping* [online]. 2012, **19**(3), 333-347 [cit. 2022-02-21]. ISSN 1353-3312. Dostupné z: doi:10.1080/13533312.2012.696383

6.3 Posílení společné akce Mezi Organizací spojených národů a Africkou unií

Barzani a kol. (2016), aby se zvýšila interakce mezi OSN a Africkou unií, je nutné posílit partnerství mezi Radou bezpečnosti OSN a Radou pro mír a bezpečnost Africké unie, vyvinout algoritmus pro práci při přijímání společných rozhodnutí (vyhnout se zdvojení funkcí) a zlepšit mechanismus financování mírových operací. Regionalizace mírových operací na konci dvacátého a počátku jednadvacátého století je tedy vysvětlena pokusy organizací vytvořit vlastní mírové mechanismy kvůli neúčinnosti jednotlivých operací OSN. Na počátku 21. století však můžeme konstatovat úpadek autority Africké unie – po jejích selháních v počátečních fázích krize v Dárfúru a Somálsku. Jak se zdá, je vhodné pokračovat v práci zaměřené na zvýšení a účinnost Rady pro mír a bezpečnost Africké unie a Afrických pohotovostních sil. Na základě analýzy lze konstatovat, že v některých případech mírové jednotky Africké unie pouze připravily půdu pro provádění větších operací pod záštitou OSN. Současně se spolu s koncepcí udržování míru vyvíjejí mechanismy interakce mezi OSN a Africkou unií. Dochází k intenzifikaci multilaterálních kontaktů, interakce organizací je systematizována, získává doktrínálně a prakticky formalizovanou formu. OSN posiluje svou podporu iniciativám Africké unie při řešení konfliktů na kontinentu, protože regionální organizace mají řadu výhod, včetně nejen geografické blízkosti, ale také hlubšího ponoru do specifik a pozadí krizí. Pracovní kontakty mezi Radou bezpečnosti OSN a Radou pro mír a bezpečnost Africké unie se postupně rozvíjejí. Živé příklady spolupráce mezi OSN a Africkou unií při udržování míru: převod mírového mandátu z AU na OSN v Burundi, Pobřeží slonoviny, Libérii, Sieře Leone a Středoafričské republice, jakož i vedení "hybridní" mírové operace v Dárfúru. Zároveň je nezbytné zabránit erozi mírových standardů na doktrínální úrovni a zároveň zachovat ústřední úlohu Rady bezpečnosti OSN v oblasti řešení konfliktů. (Barzani a kol., 2016)⁶⁸

---

⁶⁸ BARZANI, Barzan a Niyaz BARZANI. Evaluating the UN Peacekeeping Operations in Africa: A Qualitative Analysis of Four Peacekeeping Missions in Africa. *SSRN Electronic Journal* [online]. 2016 [cit. 2022-02-21]. ISSN 1556-5068. Dostupné z: doi:10.2139/ssrn.2789866

7 ZÁVĚR

Od svého založení v roce 1956 se mnohonárodní mírové a mírotvorné operace působivě rozvinuly. Zpočátku, když bylo v roce 1992 zřízeno Oddělení mírových operací OSN a příslušné struktury řízení operací a začaly reagovat na rozšiřování svých funkcí v terénu, byl tento vývoj organizační povahy. Počínaje prostým oddělením stran během Suezské krize v roce 1956 se mise OSN vyvinuly ve skutečně multifunkční operace, jako byly ty v Namibii v letech 1989-1990, v Kambodži v letech 1992-1993 a na Haiti od roku 1993.

Rozšířily se, protože nebylo možné vytvořit systém kolektivní bezpečnosti stanovený v kapitole VII Charty OSN. Mírové operace vedené OSN v roce 2000 byly složitější než operace studené války, ale přesto nesly pečeť omezení, která jsou jim vlastní od samého okamžiku jejich vytvoření. OSN nemůže vynutit mír silou bez povolení Rady bezpečnosti. Sekretariát nemá žádný právní základ, ani zdroje pro zahájení mírových operací. S velkými obtížemi se Modrým přilbám podaří použít sílu k ochraně lidí, které mají chránit. Existuje pro to mnoho různých důvodů, stačí říci, že takové jednotky jsou obvykle malé a špatně vyzbrojené ve srovnání s vojáky a milicemi, proti kterým se staví.

Vlády, které poskytují jednotky pro takové operace, se navíc zdráhají dovolit jim riskovat své životy, aby realizovaly mandát mise. Proto, pokud mandát operace zahrnuje prvek nátlaku, OSN a její členové se musí uchýlit ke službám jiných vykonavatelů než Modrých přileb. Obecně platí, že některé státy, sdružení států a regionální organizace jsou lépe vybaveny k použití síly. Od roku 1990 OSN také prokázala svou schopnost komunikovat s asociacemi států a regionálních organizací. OSN a NATO se podařilo koordinovat úsilí na Balkáně a v Afghánistánu a OSN, Africkou unii a Evropskou unii v Africe.

Navzdory všem nedostatkům a omezením si však v situacích, kdy jsou nutné mírové operace, mezinárodní společenství stále volí OSN. Příklad Mali na začátku roku 2013 je dobrou připomínkou. Ukazuje, že v současné době OSN stále zůstává hlavní organizací zabývající se řešením konfliktů v mezinárodním společenství. Namísto hledání nemožných řešení stávajících omezení by bylo nutné je uznat a podle toho jednat. Členské státy Organizace spojených národů by jí pak mohly svěřit úkoly, které je schopna splnit, a požádat o pomoc další aktéry mezinárodního práva v případech, kdy je kapacita Organizace spojených národů nedostatečná, i kdyby to znamenalo nasazení modrých přileb, jakmile se situace stabilizuje. Operace, které staví OSN do obtížné pozice, tak přestanou ohrožovat úroveň důvěry v tuto organizaci.

Ohledně kapacity pro operace OSN by mělo být více realismu. Hlavy států a předsedové vlád přispívající vojáky do takových mnohonárodních operací jsou do značné míry ovlivňováni úvahami, které Max Weber nazval "etikou odpovědnosti", které se týkají výsledků vyplývajících z jejich rozhodnutí. Weber postavil do protikladu dva typy etiky: etiku přesvědčení a etiku odpovědnosti. Podle jeho teorie se zralý politik nemůže při rozhodování vždy spoléhat na své morální preference. Jinými slovy, bez ohledu na jeho přesvědčení o těch lidech, kteří jsou v nebezpečí, funkce vykonávaná politikem vyžaduje, aby vzal v úvahu nebezpečí pro životy těch občanů své země, kteří slouží v jednotkách OSN.

8 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

ABDELAZIZ, Maged. Africa wants equal partners - Interview: Maged Abdelaziz, UN Special Adviser of the UN Secretary-General on Africa. *Africa Renewal* [online]. 2014, **28**(2), 12-13 [cit. 2022-02-21]. ISSN 25179829. Dostupné z: doi:10.18356/ee48a6f4-en

ANDERSSON, Andreas. Democracies and UN peacekeeping operations, 1990–1996. *International Peacekeeping* [online]. 2000, **7**(2), 1-22 [cit. 2022-02-21]. ISSN 1353-3312. Dostupné z: doi:10.1080/13533310008413832

ARI, Barış a Theodora-Ismene GIZELIS. Civil Conflict Fragmentation and the Effectiveness of UN Peacekeeping Operations. *International Peacekeeping* [online]. 2020, **27**(4), 617-644 [cit. 2022-02-21]. ISSN 1353-3312. Dostupné z: doi:10.1080/13533312.2020.1761255

BARZANI, Barzan a Niyaz BARZANI. Evaluating the UN Peacekeeping Operations in Africa: A Qualitative Analysis of Four Peacekeeping Missions in Africa. *SSRN Electronic Journal* [online]. [cit. 2022-02-21]. ISSN 1556-5068. Dostupné z: doi:10.2139/ssrn.2789866

BILMES, Linda, V.S. IBANEZ, Yahya CHAUDHRY a Jonathan HAKIM. Strengthening Management of UN Peacekeeping Operations: A Review of UN Peacekeeping Operations Audits. *SSRN Electronic Journal* [online]. [cit. 2022-02-21]. ISSN 1556-5068. Dostupné z: doi:10.2139/ssrn.3985588

CEDRIC, de Coning. The Evolution of Peace Operations in Africa: Trajectories and Trends. *Journal of International Peacekeeping* [online]. 2010, **14**(1-2), 6-26 [cit. 2022-02-21]. ISSN 1875-4104. Dostupné z: doi:10.1163/187541110X12592205205577

DE CONING, Cedric. How UN Peacekeeping Operations Can Adapt to a New Multipolar World Order. *International Peacekeeping* [online]. 2019, **26**(5), 536-539 [cit. 2022-02-21]. ISSN 1353-3312. Dostupné z: doi:10.1080/13533312.2019.1677286

GAER, Felice D. Human Rights NGOs in UN Peace Operations. *International Peacekeeping* [online]. 2003, **10**(1), 73-89 [cit. 2022-02-21]. ISSN 1353-3312. Dostupné z: doi:10.1080/714002398

LANDGREN, Karin. Unmeasured Positive Legacies of UN Peace Operations. *International Peacekeeping* [online]. 2020, **27**(1), 65-69 [cit. 2022-02-21]. ISSN 1353-3312. Dostupné z: doi:10.1080/13533312.2019.1710375

- LANTEIGNE, Marc. A Change in Perspective: China's Engagement in the East Timor UN Peacekeeping Operations. *International Peacekeeping* [online]. 2011, **18**(3), 313-327 [cit. 2022-02-21]. ISSN 1353-3312. Dostupné z: doi:10.1080/13533312.2011.563093
- MACQUEEN, Norrie. Judging Peacekeeping Outcomes: Three Perspectives on UN Operations. *Journal of International Peacekeeping* [online]. 2008, **12**(1), 1-21 [cit. 2022-02-21]. ISSN 1875-4104. Dostupné z: doi:10.1163/18754112-90000052
- NASCIMENTO, Daniela. From Theory to Practice: Assessing the Role and Effectiveness of UN Peacekeeping Operations. *International Peacekeeping* [online]. 2017, **25**(2), 314-316 [cit. 2022-02-21]. ISSN 1353-3312. Dostupné z: doi:10.1080/13533312.2018.1428492
- PIETERSE, JC. South Africa and United Nations Peacekeeping Offensive Operations: Conceptual models - Antonio Garcia. *Scientia Militaria* [online]. 2020, **48**(2) [cit. 2022-02-21]. ISSN 22240020. Dostupné z: doi:10.5787/48-2-1304
- SHUSTOV, V. Transitional Civil Administration within the Framework of UN Peacekeeping Operations. *Journal of International Peacekeeping* [online]. 2001, **7**(1), 417-423 [cit. 2022-02-21]. ISSN 1380-748X. Dostupné z: doi:10.1163/187541101X00255
- UN Peacekeepers In Africa. *Africa Research Bulletin: Political, Social and Cultural Series* [online]. 2007, **44**(1), 16952C-16952C [cit. 2022-02-21]. ISSN 0001-9844. Dostupné z: doi:10.1111/j.1467-825X.2007.00803.x
- BENSON, George. Peacekeeping Operations in Africa: Liberian Lessons, a Platform for Deepening Future UN Peacekeeping Engagements. *European Journal of Conflict Management* [online]. 2021, **2**(1), 1-21 [cit. 2022-02-21]. ISSN 2789-7060. Dostupné z: doi:10.47672/ejcm.720
- JOHNSTONE, Ian. Managing Consent in Contemporary Peacekeeping Operations. *International Peacekeeping* [online]. 2011, **18**(2), 168-182 [cit. 2022-02-21]. ISSN 1353-3312. Dostupné z: doi:10.1080/13533312.2011.546091
- KOCHER, Matthew Adam. The Effect of Peacekeeping Operations on Violence Against Civilians in Africa: A Critical Re-Analysis. *SSRN Electronic Journal* [online]. [cit. 2022-02-21]. ISSN 1556-5068. Dostupné z: doi:10.2139/ssrn.2522997

KOEPPF, Tobias. The Problems of French-led Peace Operations in Francophone Sub-Saharan Africa. *International Peacekeeping* [online]. 2012, **19**(3), 333-347 [cit. 2022-02-21]. ISSN 1353-3312. Dostupné z: doi:10.1080/13533312.2012.696383

OZKAN, Mehmet. When a Giant became a 'Reluctant Peacekeeper': South Africa and Peacekeeping Operations between 1994–2003. *Insight on Africa* [online]. 2013, **5**(2), 129-138 [cit. 2022-02-21]. ISSN 0975-0878. Dostupné z: doi:10.1177/0975087813515980

RUFYIKIRI, Gervais. African Union-Led Peacekeeping Operations: Constraints and Opportunities of Interagency Cooperation in the Experience of Burundi and South Africa. *Information & Security: An International Journal* [online]. 2021, **48**, 137-159 [cit. 2022-02-21]. ISSN 08615160. Dostupné z: doi:10.11610/isij.4814

THE BRITANNICA. Secretariat: UN. *Www.britannica.com* [online]. 2021 [cit. 2022-02-11]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Secretariat-UN>

MINGST, Karen. United Nations: international organization. *Www.britannica.com* [online]. 2021 [cit. 2022-02-11]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/United-Nations/Principal-organs>

BUREŠ, Oldřich. *Operace na udržení míru OSN*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007. ISBN 978-80-244-1810-0.

NYADZI, Ralph. 6 Functions of the Economic and Social Council of the United Nations. *Www.cegastacademy.com* [online]. 2021 [cit. 2022-02-11]. Dostupné z: <https://www.cegastacademy.com/2021/04/01/6-functions-of-the-economic-and-social-council-of-the-united-nations/>

ČEPELKA, Čestmír a Pavel ŠTURMA. *Mezinárodní právo veřejné*. Praha: Eurolex Bohemia, 2003. ISBN 80-86432-57-2.

CFR STAFF. The Role of the UN General Assembly. *Www.cfr.org* [online]. 2021 [cit. 2022-02-11]. Dostupné z: <https://www.cfr.org/background/role-un-general-assembly>

DRULÁK, Petr. *Teorie mezinárodních vztahů*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-725-6.

DRULÁK, Petr a Petr KRATOCHVÍL. *50 let českého výzkumu mezinárodních vztahů: od ÚMPE k ÚMV*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2007. ISBN 978-80-86506-64-7.

GULATI, Rishi. The Internal Dispute Resolution Regime of the United Nations – Has the Creation of the United Nations Dispute Tribunal and United Nations Appeals Tribunal Remedied the Flaws of the United Nations Administrative Tribunal? *SSRN Electronic Journal* [online]. 2010 [cit. 2022-02-21]. ISSN 1556-5068. Dostupné z: doi:10.2139/ssrn.1695215

UN OFFICE. Democracy is Key to Achieving the Goals of the United Nations. *Www.idea.int* [online]. 2021 [cit. 2022-02-11]. Dostupné z: <https://www.idea.int/news-media/media/democracy-key-achieving-goals-united-nations>

JOHNSON, Tyler a Victoria RICKARD. United Nations, Uniting Nations: International Support Cues and American Attitudes on Environmental Sustainability*. *Social Science Quarterly* [online]. 2017, **98**(3), 876-893 [cit. 2022-02-21]. ISSN 00384941. Dostupné z: doi:10.1111/ssqu.12431

LIBGUIDES. General Overview: International Court of Justice. *Www.guides.lib.unc.edu* [online]. 2021 [cit. 2022-02-11]. Dostupné z: <https://guides.lib.unc.edu/internationallaw/icj>

UN OFFICE. General Overview: Peace, dignity and equality on a healthy planet. *Www.un.org* [online]. 2021 [cit. 2022-02-09]. Dostupné z: <https://www.un.org/en/>

SDGS. THE 17 GOALS: Sustainable Development. *Www.sdgs.un.org* [online]. 2022 [cit. 2022-02-09]. Dostupné z: <https://sdgs.un.org/goals>

SECURITY COUNCIL REPORT. UN Members: United Nations Security Council. *Www.securitycouncilreport.org* [online]. 2022 [cit. 2022-02-09]. Dostupné z: <https://www.securitycouncilreport.org/un-members-security-council>

BRINEY, Amanda. History and Principles of the United Nations: History, Organization, and Functions of the United Nations. *Www.thoughtco.com* [online]. 2019 [cit. 2022-02-09]. Dostupné z: <https://www.thoughtco.com/the-united-nations-p2-1435441>

UN MISSIONS REPORT. United Nations Peacekeeping Operations: Special Political Missions and Other Political Presences. *Www.unmissions.org* [online]. 2022 [cit. 2022-02-09]. Dostupné z: <https://www.unmissions.org/>

UN LEGAL REPORT. Chapter VII: Action with Respect to Threats to the Peace, Breaches of the Peace, and Acts of Aggression (Articles 39-51). *Www.un.org* [online]. 2022 [cit. 2022-02-09]. Dostupné z: <https://www.un.org/en/about-us/un-charter/chapter-7>

UN MEDIA. Trusteeship Council. *Www.media.un.org* [online]. 2022 [cit. 2022-02-09]. Dostupné z: <https://media.un.org/en/search/categories/meetings-events/trusteeship-council>

UNITED NATIONS PEACEKEEPING. United Nations Peacekeeping: Statistics. *Www.peacekeeping.un.org* [online]. 2022 [cit. 2022-02-09]. Dostupné z: <https://peacekeeping.un.org/en>

UNITED NATIONS, GENERAL ASSEMBLY. United Nations Declaration on Human Cloning. *Jahrbuch für Wissenschaft und Ethik* [online]. 2005, **10**(1) [cit. 2022-02-21]. ISSN 1613-1142. Dostupné z: doi:10.1515/9783110182521.379

UNITED NATIONS. *Basic Facts about the United Nations*. USA: United Nations, 2017. ISBN 9789210584906.

9 SEZNAM ZKRATEK

OSN – Organizace Spojených Narodů

PKO – Peace Keeping Operations

NATO – Severoatlantická aliance

SADC – Jihoafrické rozvojové společenství

DRK – Demokratická republika Kongo

UNMISS – Mise v Súdánské republice

MINUSMA – Multidimenzionální integrovaná stabilizační mise Organizace spojených národů v Mali

MINURCAT – Mise OSN ve Středoafričské republice a Čadu

SPLM – Súdánským národně-osvobozeneckým hnutím

UNISFA – Prozatímní bezpečnostní síly OSN pro Abyei

POLISARIO – Lidová fronta za osvobození Saguia el-Hamra a Río de Oro